

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra informačních technologií



Diplomová práce

Elektronická výměna dat podniku a státní správy

Bc. Jan Kocourek

© 2011 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra informačních technologií

Akademický rok 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jan Kocourek

obor Veřejná správa a regionální rozvoj nav.- Sez. Ústí - Tábor

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název práce: **Elektronická výměna dat podniku a státní správy**

Osnova diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Přehled řešené problematiky
4. Analýza elektronické výměny dat podniku a státní správy
5. Závěr
6. Seznam použitých zdrojů
7. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 60 - 80 stran

Doporučené zdroje:

1. GÁLA, Libor, POUR, Jan a TOMAN, Prokop. Podniková informatika. Praha: Grada, 2006. 484 s.
2. POŠPÍŠILOVÁ, Marie, MEJZLÍK Ladislav, VELECHOVSKÁ, Lenka. Počítačem integrované řízení podniku. Praha: Bova Polygon, 2008. 244 s.
3. Informační portál EDI <http://www.edizone.cz/>
4. Portál veřejné správy <http://portal.gov.cz/>
5. Ministerstvo vnitra ČR <http://www.mvcr.cz/>

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Miloš Ulman**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2011


.....
Vedoucí katedry




.....
Děkan

V Praze dne: 15. 1. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Elektronická výměna dat podniku a státní správy" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 8.4.2011

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Miloši Ulmanovi, Ph.D. z Katedry informačních technologií PEF ČZU za odborné vedení diplomové práce, cenné rady a připomínky k mé práci.

Dále děkuji zástupcům firem a pracovníkům veřejné a státní správy, s nimiž jsem na diplomové práci spolupracoval.

Elektronická výměna dat podniku a státní správy

Electronic data exchange between the enterprise and the government administration

Souhrn

Tato diplomová práce se týká elektronické výměny dat mezi podniky a orgány státní a veřejné správy. Zabývá se popisem jejího fungování a oblastmi, ve kterých lze elektronickou výměnu dat využít. Dále se zabývá statistickými ukazateli využívání této možnosti elektronické komunikace mezi podniky a úřady a analýzou spokojenosti uživatelů elektronické výměny dat z řad státních zaměstnanců i pracovníků soukromých firem a tuto spokojenost obou skupin porovnává.

Ze zjištěných informací vyplynulo, že počet firem, které využívají informační technologie a internet ve vztahu ke státní správě, každým rokem přibývá. Zároveň se rozšiřuje okruh možností, které v tomto směru podniky využívají. Velkým přínosem bylo zavedení datových schránek a také rozšíření možností elektronického celního řízení. Z analýzy spokojenosti uživatelů vyplývá spokojenost s celým systémem, zejména pak s rychlostí systému a s úsporou finančních prostředků.

Summary

This thesis concerns the electronic data exchange between businesses and state and public administration. It describes its operation and the areas in which you can use electronic data exchange. It also deals with the use of statistical indicators of the possibility of electronic communication between companies and authorities and analysis of user satisfaction with electronic data interchange among government employees and employees of private companies and the satisfaction of both groups compared.

The collected information showed that the number of firms that use information technology and the Internet in relation to public administration are growing every year. It also extends the range of possibilities in this direction enterprises use. A major contribution was the introduction of data boxes and greater possibilities for electronic clearance. An analysis of users satisfaction with the apparent satisfaction of the whole system, especially with the speed of the system and saving money.

Klíčová slova: Elektronická výměna dat, státní správa, datové schránky, elektronické celní řízení, elektronické podání

Keywords: Electronic data exchange, government administration, data box, electronic customs, electronic administrative action,

Obsah:

1. ÚVOD.....	8
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	9
3. ELEKTRONICKÁ VÝMĚNA DAT - PŘEHLED ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY ..	10
3.1. E-GOVERNMENT	10
3.2. SUPPLY CHAIN MANAGEMENT	10
3.3. ELEKTRONICKÁ VÝMĚNA DAT	11
3.3.1. Mezinárodní standardy EDI	11
3.3.2. Bezpečnost EDI.....	12
3.3.3. Základní typy EDI řešení	14
3.3.4. Výměna zpráv mezi koncovými subjekty	15
3.3.5. Příklad praktického využití EDI	17
3.4. DIGITAL EUROPE 2020.....	18
3.4.1. Strategie Evropa 2020 – reálné prostředí České republiky.....	19
3.5. CHARAKTERISTIKA ELEKTRONICKÉ VÝMĚNY DAT PODNIKU SE STÁTNÍ SPRÁVOU .	21
3.5.1. Datové schránky	21
3.5.2. Elektronická výměna dat s registry Ministerstva zemědělství České republiky...	32
3.5.3. Elektronické celní řízení	34
4. ANALÝZA ELEKTRONICKÉ VÝMĚNY DAT PODNIKU A STÁTNÍ	39
SPRÁVY	39
4.1. ANALÝZA.....	39
4.1.1. Využívání internetu podniky ve vztahu k veřejné správě	39
4.1.2. Využití ICT v České republice s porovnáním se státy EU.....	47
4.2. VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKŮ SPOKOJENOSTI JEDNOTLIVÝCH UŽIVATELŮ	49
4.2.1. Vyhodnocení dotazníků spokojenosti pracovníků státní a veřejné správy.....	49
4.2.2. Vyhodnocení dotazníků spokojenosti pracovníků soukromých firem	54
5. ZÁVĚR	56
6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	58
7. PŘÍLOHY.....	60

1. Úvod

Moderní telekomunikační technologie, počítače a internet se staly nedílnou součástí našich životů. Pryč jsou doby, kdy počítače byly doménou pouze vědeckých ústavů, velkých firem, vybraných univerzit a podobně. Osobní počítač má dnes většina domácností, stal se běžně používaným prostředkem při práci, studiu i zábavě.

Je tedy pochopitelné, když se snažíme využít potenciál informační a komunikační techniky, který je bezesporu obrovský, co možná nejvíce.

Jednou takových z oblastí je i elektronická komunikace, která v posledních dvou desetiletích zažívá ohromný boom. A nejsou to pouze emaily, telefonování a chatování přes internet, nebo fenomén dnešní doby – sociální sítě. Pro soudobou společnost je neméně zajímavá možnost elektronické výměny dat, kdy dochází k nahrazení klasických papírových dokumentů dokumenty elektronickými.

Tato forma komunikace s sebou nese řadu výhod v podobě úspory času, nákladů a v neposlední řadě má i pozitivní dopad na životní prostředí. Česká správa sociálního zabezpečení v období od začátku projektu elektronického podání v březnu 2003 do 21. června 2006 přijala přesně 11 255 881 elektronických dokumentů. Pokud by totiž toto množství ČSSZ obdržela v papírové podobě a daly by se papíry na sebe, vznikla by hromada papírů vážící 43 315 kg a vysoká cca. 1 388 m tedy vyšší než čtyři Eiffelovy věže.

2. Cíl práce a metodika

Cílem této diplomové práce je charakteristika možností elektronické výměny dat podniků a orgánů státní správy se zaměřením na principy jejího fungování a statistické ukazatele.

V druhé části se práce zaměřuje na analýzu současného stavu elektronické výměny dat a také na průzkum spokojenosti s elektronickou komunikací mezi jednotlivými uživateli z řad zaměstnanců soukromých firem a státních zaměstnanců.

Rešerše diplomové práce je zpracována na základě literatury se značným přispěním internetových zdrojů. K analýze elektronické výměny dat jsou použita data z průzkumu Českého statistického úřadu, a k analýze spokojenosti jednotlivých uživatelů je použita dotazníková metoda.

3. Elektronická výměna dat - přehled řešené problematiky

3.1. e-Government

E-Government se zabývá elektronizací výkonu veřejné správy. Jedná se o transformaci vnitřních a vnějších vztahů veřejné správy pomocí informačních a komunikačních technologií. Je plně v kompetenci Ministerstva vnitra České republiky.

S rozvojem informačních technologií a internetu v posledních letech došlo k dynamickému rozvoji elektronické komunikace. Využívání e-Governmentu je, podle výzkumu Českého statistického úřadu, běžnou záležitostí u velkých a středně velkých podniků, u malých podniků je situace o poznání horší.

E-Government se rozděluje do tří základních oblastí:

G2B (Government to business) – komunikace státní správy s podnikatelem

G2C (Government to citizen) – komunikace státní správy s občanem

G2G (Government to government) – vzájemná komunikace mezi úřady [3]

3.2. Supply Chain Management

Supply Chain Management (SCM), neboli řízení dodavatelských vztahů, je oblast řízení, která zahrnuje všechny procesy komunikace s dodavateli v celém dodavatelském řetězci. Zároveň SCM označuje pro software tuto činnost podporující. Obvykle se jedná o celý balík programových prostředků, který umožňuje propojení jednotlivých článků dodavatelského řetězce (dodavatel - výrobce - distributor - prodejce - zákazník), a tím podstatně zlepšuje jeho schopnost reagovat na požadavky zákazníka.

V současné době je obvykle SCM jedním z modulů komplexního podnikového informačního systému. SCM zahrnuje následující procesy a oblasti:

- Plánování prognózování prodeje

- Logistika, doprava a distribuce
- Skladování
- Výroba [7]

3.3. Elektronická výměna dat

Elektronická výměna dat (EDI z anglického Electronic Data Interchange) je technologie známá několik desítek let. Jedná se o způsob komunikace mezi dvěma nezávislými subjekty, při které dochází k výměně standardních strukturovaných obchodních a jiných dokumentů elektronickou formou. První projekty EDI vznikaly v 60. letech v oblasti automobilového průmyslu.

Cílem EDI je postupně nahradit papírové dokumenty elektronickými, snížit tak náklady spojené s jejich výměnou a současně zvýšit efektivitu a kvalitu prováděných procesů. Elektronické dokumenty mají stejnou právní váhu jako dokumenty papírové. Výměna dat touto formou je rychlejší a díky automatizaci celého procesu také mnohem levnější.

Mezi hlavní přínosy nejen EDI, ale celé sféry elektronické komunikace, tedy patří zefektivnění a zkvalitnění procesů ve firmě i státní správě, nárůst kvality informací a z toho plynoucí úspory času, práce a nákladů. [4]

3.3.1. Mezinárodní standardy EDI

EDI komunikaci upřesňují a definují nadnárodní standardy, nejde tedy o žádnou novinku s krátkou životností, ale léty ověřenou technologii, kterou lze používat s obchodními partnery z celého světa. Díky internetu a moderním technologiím dnes existují EDI řešení, dostupné prakticky každému, které lze používat prakticky v libovolném oboru a odvětví.

Kompatibilita při této komunikaci je zajištěna používáním mezinárodního standardu, který nese označení UN/EDIFACT. Kontrolu dodržování standardu, jeho správu a vývoj zajišťuje globální organizace GS1, která působí také v České republice a na Slovensku. EDIFACT je obecná a mezi oborová norma, v rámci které vznikají konkrétní

aplikační normy pro jednotlivá odvětví, jako je obchod, bankovníctví, automobilový průmysl, doprava, státní správa apod.

Pro oblast obchodu, zejména se spotřebním zbožím, je touto aplikační normou systém EANCOM. Jedná se o podmnožinu normy EDIFACT, která pro identifikaci zboží, služeb a komunikujících partnerských organizací využívá systému EAN kódů (EAN-UCC).

S rozvojem informačních technologií se začaly prosazovat zprávy ve formátu XML (ebXML), které se dnes již běžně používají. V zásadě však jde spíše o formu zpráv, přičemž obsah vychází z ustálených oborových norem UN/EDIFACT.

Mezi nové formáty založené na XML patří např. ISDOC (Information System Document), který by měl v budoucnu sloužit jako jeden z formátů pro elektronickou fakturaci. Zajímavostí je, že jeho budoucí podporu ohlásili významní výrobci účetních a ekonomických systémů v ČR. Díky této podpoře mohou zejména menší firmy přijímat faktury elektronicky s možností snadného importu do systému bez dodatečného zásahu dodavatele informačního systému, což může přispět k plynulejšímu rozvoji elektronické výměny dokumentů. [8]

3.3.2. Bezpečnost EDI

Otázky zabezpečení dat přenášených cestou EDI jsou řešeny jednak softwarově přímo v systémech EDI, dále použitím kryptografických metod (šifrování, klíče, digitální podpis) pro komunikaci mezi jednotlivými systémy a v neposlední řadě implementací digitálního podpisu a šifrování přímo do zpráv EDIFACT. [8]

Elektronický podpis

Elektronický podpis představuje elektronické identifikační údaje autora (odesílatele) elektronického dokumentu, připojené k němu.

V širším slova smyslu lze za elektronický podpis považovat i prosté nešifrované uvedení identifikačních údajů (například jména a adresy, názvu a sídla, rodného nebo jiného identifikačního čísla atd.) na konci textu v elektronické (digitální) podobě, které

zaručuje identifikaci (tedy jednoznačné určení) označené osoby, avšak nikoliv integritu podepsaného dokumentu ani autentizaci.

V české legislativě upravuje elektronický podpis zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, který však byl z důvodu rozdílných výkladů dodatečně zúžen, aniž by byl plně vyjasněn, takže nyní je stěžejí rozeznatelný rozdíl mezi termínem elektronický podpis a zaručený elektronický podpis.

Zaručený elektronický podpis je elektronický podpis v takové formě, která zpravidla kryptografickými metodami zaručuje i integritu a autentizaci podepsaného dokumentu. Pro některé účely je navíc vyžadován zaručený elektronický podpis pouze s předepsanými typy certifikace.

Zaručený elektronický podpis zajišťuje:

- autentizaci (nepopíratelnost) – lze prokázat, že autorem je skutečně ten, kdo je pod dokumentem podepsán, autor nemůže popřít, že dokument podepsal
- integritu dokumentu – lze prokázat, že po podepsání nedošlo k žádné změně, soubor není poškozen (ani záměrně, ani omylem), někdy má i funkci časového razítka, tedy prokazuje datum a čas podepsání dokumentu

Rozdíl mezi prostým a zaručeným elektronickým podpisem je obdobný jako rozdíl mezi úředně neověřeným a ověřeným vlastnoručním podpisem, přičemž možnost, obtížnost a spolehlivost grafologického rozboru neověřeného vlastnoručního podpisu lze přirovnat k možnosti, obtížnosti a spolehlivosti ověření autenticity nezaručeného elektronického podpisu.

Zatímco elektronický podpis označuje fyzickou osobu, která jedná svým jménem nebo jménem právnické osoby nebo jejího orgánu, elektronická značka může označovat i právnickou osobu nebo organizační složku státu.

Z praktických důvodů se takto nezpracovává celý dokument, ale pouze jeho otisk (tzv. hash), velice krátký (typicky několik stovek bitů) výtah vytvořený specializovaným algoritmem z celého dokumentu. Tento hash se poté zašifruje autorovým tajným klíčem, čímž vznikne podpis. Ověření podpisu pak spočívá v dešifrování hashe pomocí veřejného

klíče autora, nezávislého výpočtu hashe z dokumentu a porovnání obou hodnot. Pokud si odpovídají, pak je podpis ověřen a dokument je považován za důvěryhodný. Autor nemůže popřít své autorství, neboť k jeho tajnému klíči nikdo jiný nemá přístup, a naopak, nikdo jiný nemůže zašifrovat hash dokumentu tak, aby po aplikaci autorova veřejného klíče vznikla správná hodnota. Dokument po podepsání nemůže být změněn, neboť pak hash vychází jinak.

Algoritmy pro vytvoření digitálního podpisu

- Asymetrické kryptovací algoritmy s veřejným klíčem, nejčastěji RSA (Rivest-Shamir-Adleman) a DSA (Digital Signature Algorithm)
- Bezpečné kryptografické jednocestné algoritmy (hashovací funkce), nejčastěji MD5 (Message Digest 5) spolu s RSA a SHA (Secure Hash Algorithm) spolu s DSA

Podle současné právní úpravy zákon nevyžaduje u účetních dokumentů vyměňovaných mezi subjekty prostřednictvím elektronické výměny dat použití elektronického podpisu a to ani pro účely daňové evidence. Tato právní úprava vychází z doporučení EU o právních aspektech EDI, které již samo o sobě svou technologií zaručuje věrohodnost původu a neporušitelnost obsahu dokumentů. [2, 8]

3.3.3. Základní typy EDI řešení

Způsoby EDI komunikace se neustále vyvíjejí a již dávno EDI neznamena drahou technologii určenou pouze pro velké podniky se silným IT zázemím, tak jako tomu bylo v minulosti. Většinu EDI řešení lze zařadit podle způsobu zpracování a distribuce zpráv do tří základních kategorií:

- Výměna zpráv mezi koncovými subjekty
- Výměna zpráv prostřednictvím VAN operátora
- Zpracování a výměna zpráv prostřednictvím poskytovatele EDI služeb

Uvedené typy řešení se významně liší v náročnosti jejich zprovoznění pro zapojené obchodní strany. Z hlediska funkčnosti se jejich rozdílnosti v současné době až na výjimky (EDI provozované jen přes webové portály) stírají. V následujícím textu jsou popsány jejich hlavní rysy.

EDI komunikace slouží především k propojení informačních systémů nezávislých obchodních partnerů. Tyto informační systémy mohou obecně pracovat na různých softwarových a hardwarových platformách a úkolem EDI je propojení těchto systémů na základě obecně přijímaného standardu pro výměnu zpráv.

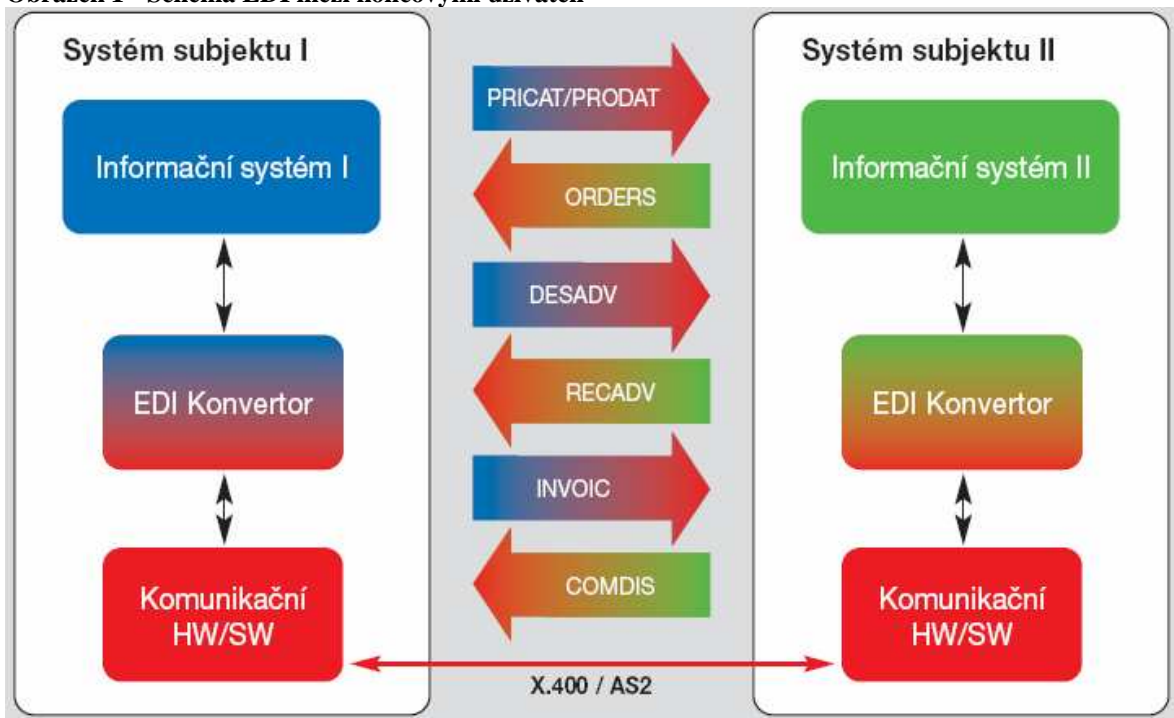
Pro realizaci EDI komunikace mezi různorodými informačními systémy slouží EDI konvertory. EDI konvertor je aplikace, která mění (konvertuje) data z podoby poskytované informačními systémy do EDI formátu, používaném pro přenos zpráv. Při příjmu zpráv pak EDI konvertor mění (konvertuje) data z EDI formátu do definované podoby, kterou jsou schopny podnikové informační systémy dále zpracovávat. [8]

3.3.4. Výměna zpráv mezi koncovými subjekty

Klasické schéma výměny obchodních zpráv, tzv. end-to-end, je zobrazeno na níže uvedeném obrázku, ze kterého vyplývá, že každá z obchodních stran musí vlastnit konvertor a dále komunikační software pro připojení do datové sítě, jako je např. standardně používaná síť x.400. Jedná se o typ řešení, kdy je kompletně celá EDI komunikace pouze v režii obchodních stran bez využití třetího subjektu.

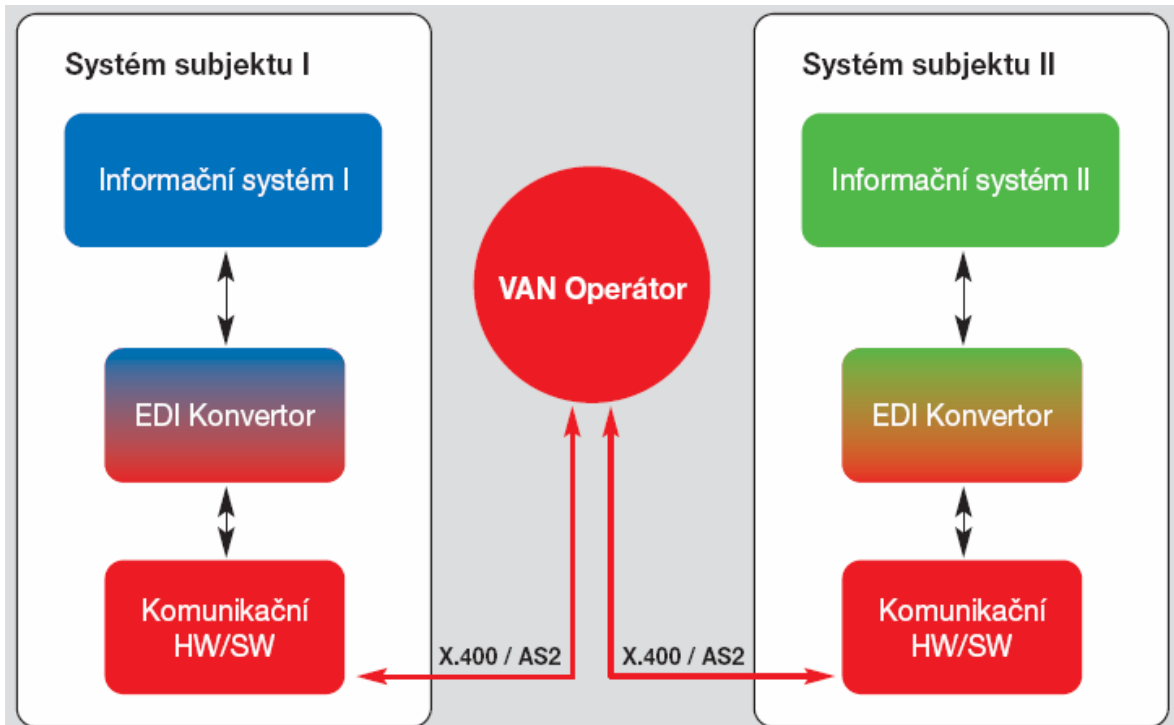
Konvertory patří mezi vysoce specializovaný software, čemuž odpovídají také jeho ceny a podobně je tomu i u komunikačních nástrojů pro speciální síť. Kromě vysokých pořizovacích nákladů je u těchto řešení nutné počítat také s náklady na správu, údržbu a provoz těchto systémů a také s náklady na jejich aktualizace, neboť se jedná o velmi dynamické odvětví. [8]

Obrázek 1 - Schéma EDI mezi koncovými uživateli



Zdroj: Jak na elektronickou výměnu dat, CCV Informační systémy, září 2009

Obrázek 2 - Schéma EDI prostřednictvím VAN operátora



Zdroj: Jak na elektronickou výměnu dat, CCV Informační systémy, září 2009

VAN (Value Added Network) je síť s přidanou hodnotou, která kromě obvyklého účelu – přenosu dat, nabízí i další služby. U EDI komunikace je to typicky záruka za distribuci nezkrácené informace k jejímu adresátovi. Schéma výměny zpráv přes VAN operátora je velmi podobné předchozímu způsobu, část starostí s provozem EDI řešení v této variantě přebírá VAN operátor, který provozuje síť s přidanou hodnotou. [8]

Hlavní náplní VAN operátora je zejména zajištění distribuce standardních zásilek a zpráv, dále operátor obvykle figuruje také jako dodavatel software, tedy konvertoru a komunikačního software pro napojení na VAN síť.

Konvertor a komunikační software v tomto případě stále zůstávají na straně klienta a s nimi i související pořizovací náklady a dále náklady spojené s jejich správou. [8]

3.3.5. Příklad praktického využití EDI

Jednou z mnoha firem, která využívá EDI je společnost Motor Jikov Strojírenská, která mimo jiné vyrábí a dodává díly pro automobilku Scania. V současné době společně využívají EDI ve třech oblastech: přijímání objednávek, objednávání přepravy hotových dílů a potvrzení odvozu hotových dílů.

1. Přijímání objednávek

V praxi to vypadá tak, že prostřednictvím webového portálu obdržíme objednávku, kterou v tomto portálu potvrdíme. Jelikož má Scania montážní závody na několika místech po celé Evropě, obsahuje objednávka přesné místo určení jednotlivých dílů. Následuje plánování výroby, které se v současné době provádí ručně. Výhled je takový, že v průběhu druhého pololetí letošního roku dojde k propojení EDI portálu Scania a podnikového informačního systému a proces plánování výroby a nákupu materiálu se plně zautomatizuje. Pracovník nákupu tak bude mít na starosti kontrolu jednotlivých nákupních objednávek, pracovník prodeje bude nadále potvrzovat obdržené objednávky a dispečer výroby bude kontrolovat výdej materiálu do výroby apod.

2. Objednání přepravy hotových dílů

Scania používá pro veškerou dopravu jednotlivých dílů, součástí a materiálu jedinou spediční firmu. K objednávkám přepravy se využívá opět webový portál, kdy jsou k danému dodavateli automaticky nahrány údaje z potvrzených objednávek – tedy typ dílu, množství a cílové místo, kam má být díl dopraven. Tento formulář se jednoduše potvrdí, případně upraví dle aktuálních skutečností.

3. Potvrzení odvezeného zboží

Ve stejné části portálu, jako se přeprava objednává, se potvrzuje její odvezení. Opět je zde možnost změnit množství tak, aby odpovídalo skutečnosti. Při potvrzení se k jednotlivým cílovým místům doplňuje číslo dodacího listu, přiloženého ke zboží.

Jak již bylo zmíněno, mělo by v letošním roce dojít k automatizaci v oblasti nákupních objednávek a plánování výroby. Co se týká operací spojených s objednáním přepravy, zde je EDI využito na maximální míru a pracovník pouze kontroluje množství a cíl zboží. V oblasti potvrzení odeslaného zboží bychom rádi dosáhli úrovně, kdy ve chvíli vystavení dodacího listu dojde automaticky k jeho nahrání do portálu Scania a pracovník opět pouze zkontroluje správnost údajů a formulář odešle.

3.4. *Digital Europe 2020*

Evropská komise a její členské státy přijaly strategický plán práce pro příštích 10 let – Europe 2020, který navazuje na Lisabonskou strategii a obsahuje sedm hlavních stěžejních iniciativ. Jednou z nich je Digitální agenda pro Evropu (DAE) rozdělená do sedmi hlavních klíčových směrů.

1. Vytvoření jednotného digitálního trhu.
2. Podpora interoperability produktů a služeb.
3. Zvyšování „online“ bezpečnosti.
4. Investice do výzkumu a vývoje informačních a komunikačních technologií.

5. Šíření digitální gramotnosti.

6. Podpora digitálních dovedností a jejich využívání při začleňování.

7. Informační a komunikační technologie jako nástroj pro řešení sociálních problémů souvisejících s demografickým vývojem a nástroj pro zlepšování životního prostředí a zdravotní péče. [9]

3.4.1. Strategie Evropa 2020 – reálné prostředí České republiky

Trh celoživotního vzdělávání v oblasti ICT je dlouhodobě poměrně nestabilní. Hlavní příčinou tohoto stavu je nedostatečné a nepravidelné financování, což vede k nezdravému vývoji a destruktivnímu konkurenčnímu boji a přílivu dumpingových a tedy velmi nekvalitních a neúčinných vzdělávacích programů.

Dnes se již drtivá většina občanů ČR ve svém profesním i osobním životě setkává pravidelně s počítači a s Internetem. Informační a telekomunikační technologie přestávají být pro mnoho lidí pouhým zdrojem zábavy a stávají se masově nástrojem pro komunikaci a získávání informací, přitom je v zásadě jedno, z jaké sociální skupiny osoba pochází, jaký má stupeň či druh vzdělání nebo jakou měrou či s jakým cílem počítač využívá. Vždy chce-li dosáhnout vytčeného cíle, musí vědět jak. [9]

Studenti

S velkou mírou pravděpodobnosti lze konstatovat, že střední školství v ČR v současné době neprodukuje absolventy, kteří by měli vyrovnanou úroveň znalostí a dovedností v oblasti práce s počítačem, a kteří by byli všichni digitálně (počítačově) gramotní. Řada absolventů, zejména odborných škol, je na velmi dobré úrovni v oblasti ICT, řada absolventů je na průměrné úrovni, avšak nezanedbatelně velká část absolventů středních škol je buď zcela počítačově negramotná, nebo jejich znalosti a dovednosti v této oblasti jsou úzce specifické.

Na středoškolské úrovni je ICT vzdělávání součástí výuky, avšak jen průřezově, s rostoucí náročností témat. Takže základní problematika profesní

počítačové gramotnosti je řešena v nižších ročnících, kde si student ne vždy uvědomuje její důležitost, protože ICT zatím dostatečně profesně nevyužívá. Absence povinné jednotné státní maturity z informatiky (resp. jiného objektivního srovnávacího prostředku) má za následek neodhalení skutečného stavu.

Učitelé

Problémy nedostatečného financování středního školství se pochopitelně odrážejí i ve složení pedagogického sboru. Nikoli nevýznamnou část učitelů tvoří zkušení pedagogové středního a vyššího věku, jejichž pohled na počítačovou gramotnost je v mnoha případech značně konzervativní. ICT pro podporu výuky, pokud nemusí, nevyužívají. Neprezentují tak pozitivně profesní potřebu počítačové gramotnosti v okamžiku, kdy je to pro studenta nejdůležitější.

Úředníci

Jan vyplývá z analýzy výsledků testování počítačové gramotnosti vybraného vzorku cca 1200 úředníků jednoho z ministerstev ČR, celých 44 % není počítačově gramotných (Národní informační systém WASET pro testování počítačové gramotnosti podle mezinárodního konceptu ECDL, 2010), a to přesto, že počítač je jejich hlavním pracovním nástrojem, se kterým mnoho z nich tráví celou pracovní dobu. Přesto počítač pro svoji práci využívají, ovšem s hrozivě nízkou efektivitou a velmi omezenou využitelností svých výsledků. Není výjimkou, že úředníci tráví nad jednou zprávou elektronické pošty nebo krátkým textovým dokumentem i 10krát více času, než by bylo nezbytně nutné. Výstupy jejich činnosti, tj. dokumenty, tabulky či prezentace mívají často velmi amatérský charakter a jsou pro další zpracování v týmu či další prezentaci nepoužitelné.

Téměř 27 % úředníků je v oblasti počítačové gramotnosti relativně snadno vzdělavatelných, obtížněji vzdělavatelných je pak dalších 8 % úředníků. Alarmující je, že téměř 10 % úředníků je počítačově zcela negramotných a nevzdělatelných. V mnoha případech je klíčovým omezením dalšího vzdělávání v oblasti ICT počítačová negramotnost organizačních vedoucích. Většina úředníků se přesto domnívá, že jejich počítačová gramotnost je vzhledem k jejich profesním potřebám postačující. [9]

Zaměstnanci

Tato cílová skupina je velmi pestrá a její schopnosti a dovednosti silně závisí na firemní kultuře, možnostech a počítačové gramotnosti zaměstnavatele (vedení). Přesto lze konstatovat, že společným a převažujícím rysem je vysoká selektivita znalostí a dovedností při využívání počítačů. [9]

3.5. Charakteristika elektronické výměny dat podniku se státní správou

Podniky mají v oblasti elektronické výměny dat celou řadu možností. Mohou využívat obdobné služby jako běžní občané, ale i služby vytvořené přímo pro firmy. Mezi ty, které mohou využívat jak firmy tak i soukromé osoby, patří především datové schránky, elektronická podání k daním, vůči České správě sociálního zabezpečení, a další.

Do druhé skupiny můžeme zařadit zejména souhrnný projekt elektronického celního řízení, což je společný projekt celé Evropské unie.

3.5.1. Datové schránky

Datové schránky upravuje a řídí novela zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, která je součástí vládního návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Informační systém datových schránek (ISDS) funguje v „ostrém provozu“ od 1.11.2009.

Datová schránka je definována jako elektronické úložiště speciálního typu, které je určeno k doručování elektronických dokumentů od orgánů veřejné moci a k provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci. Následnou novelizací zákona s účinností od 1. ledna 2010 bylo doplněno dodávání dokumentů fyzických i právnických osob mezi sebou. [6, 10]

Popis ISDS

Datová schránka ve smyslu zákona č. 300/2008 Sb. funguje na podobném principu jako konvenční e-mailová schránka, ale systém odesílání a doručování je samostatný a s běžným e-mailovým provozem není funkčně propojen.

Datová zpráva je tvořena obálkou, která obsahuje příslušnou elektronickou značku (e-razítko) a časovou značku (kvalifikované časové razítko), obsah zprávy má formu příloh. Zpráva tedy nemá část, kterou u klasického e-mailu známe jako „tělo zprávy“. Jakmile je do datové schránky dodán nový dokument, je podle nastavení uživatele schránky doručeno na mobilní telefon za poplatek nebo na email zdarma avízo o přijaté zprávě. Toto je obdoba upozornění o uložení listovní zásilky. Je-li dokument nebo úkon určen do vlastních rukou adresáta, vyznačí tuto skutečnost odesílatel v datové zprávě. Maximální velikost datové zprávy je 10 MB. Vyhláška č. 194/2009 Sb. vyjmenovává přípustné formáty souborů, které je možno takto zasílat. Konkrétně se jedná o tyto formáty:

- CER, CRT, DER, PK7 - formáty certifikátů dle standardu X.509
- P7B, P7C, P7F, P7M, P7S - formáty certifikátů a elektronických podpisů dle PKCS#7
- TST - formát pro elektronické razítko

Právnícká osoba může mít vždy pouze jednu datovou schránku a datovou zprávu není možné adresovat konkrétnímu pracovníkovi, ale vždy jen celému subjektu. Fyzická osoba má také nárok na zřízení pouze jedné datové schránky, avšak druhou schránku může mít jako podnikající fyzická osoba, případně jako orgán veřejné moci, pokud funkci takového orgánu zastává. Podle původního znění zákona i orgán veřejné moci směl mít pouze jednu datovou schránku a dokonce územně-samosprávné jednotky směly mít pouze jednu schránku dohromady pro všechny své orgány. Novela č. 190/2009 Sb. umožnila orgánům veřejné moci vyžádat si další datové schránky, zejména pro vnitřní komunikaci. [11]

Datové schránky

Dokumenty orgánů veřejné moci doručované prostřednictvím datové schránky a úkony prováděné vůči orgánům veřejné moci prostřednictvím datové schránky mají formu datové zprávy. Je-li dokument nebo úkon určen do vlastních rukou adresáta, vyznačí tuto skutečnost odesílatel v datové zprávě.

Datová schránka je elektronické úložiště, které je určeno k doručování a k provádění úkonů vůči orgánům veřejné moci. Datovou schránku zřizuje a spravuje Ministerstvo vnitra.

Pomocí datové schránky se mohou posílat a přijímat úřední dokumenty v elektronické podobě (datové zprávy) od orgánů veřejné moci. Tento způsob komunikace může plně nahradit klasický způsob doručování v listinné podobě.

Do datové schránky jsou dodávány úřední listiny v elektronické podobě, které jsou opatřeny elektronickým podpisem odesílatele. Identifikátor datové schránky zaručuje integritu dokumentu.

Datová schránka není e-mailová schránka, není tedy možné s její pomocí komunikovat přímo s jednotlivými úředníky, ale vždy pouze s celým úřadem. Pomocí datové schránky mohou také mezi sebou komunikovat jednotlivé fyzické osoby, podnikající fyzické osoby nebo právnické osoby.

Po přijetí nového dokumentu do datové schránky přijde uživateli oznámení o doručení, a to buď zdarma emailem, případně za poplatek na mobilní telefon. Toto je obdoba upozornění o uložení listovní zásilky.

Datová zpráva, která je dodána do datové schránky, je doručena okamžikem přihlášení do datové schránky oprávněnou osobou. Obdobně jako u listovních zásilek funguje fikce doručení - nepřihlásí-li se uživatel do datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručení posledním dnem této lhůty.

Pokud si ve stanovené lhůtě uživatel datovou zprávu nevyzvedne z důvodu dočasné nepřítomnosti nebo z jiného vážného důvodu, můžete požádat o prominutí zmeškání úkonu (do 15 dnů ode dne, kdy vznikla překážka, která podateli bránila úkon učinit).

Doručení dokumentu má stejné právní účinky jako doručení do vlastních rukou.

Po odeslání datové zprávy je odesílateli oznámeno, zda zpráva byla doručena, případně že nemohla být doručena z těchto důvodů: „Datová schránka adresáta neexistuje nebo je znepřístupněna nebo byla zrušena“. Toto oznámení je označeno e-značkou ministerstva.

Všechny datové zprávy jsou evidovány. Jestliže bude mít datová zpráva chybný formát nebo bude obsahovat počítačový program, bude zničena. O zničení datové zprávy ministerstvo neprodleně vyrozumí odesílatele. [11]

Cena datové zprávy

Díky systému datových schránek se uspoří nemalé prostředky na poštovním. To ovšem na druhou stranu znamená, že Česká pošta přijde o část příjmů. Podle odhadů Ministerstva vnitra ČR by to mohlo být až 800 milionů Kč ročně. Aby se tento propad částečně kompenzoval, došlo ke zpoplatnění odeslaných datových zpráv pro orgány veřejné moci. Pro všechny ostatní subjekty jsou veškeré služby v oblasti datových schránek nadále zdarma.

Cena datové zprávy je závislá na celkovém kumulovaném počtu všech datových zpráv odeslaných orgány veřejné moci. Ceny a počet transakcí uvádí následující tabulka.

Tabulka 1 - Přehled cen odeslání DZ pro OVM v závislosti na počtu odeslaných DZ

Počet transakcí kumulativně	Cena odeslání DZ pro OVM v Kč včetně DPH
0 - 33 mil.	17,90
33 - 66 mil.	15,90
66 - 100 mil.	13,90
100 - 123 mil.	11,90
nad 123 mil.	9,90

Aktuální cena odeslání datové zprávy pro OVM je 15,90 Kč. [10]

Czech POINT a datová schránka

Czech POINT je kontaktní místo, kde je kromě zřízení datové schránky možné nechat vyhotovit výpisy z katastru nemovitostí, obchodního rejstříku, živnostenského rejstříku, rejstříku trestů, přijetí podání podle živnostenského zákona a elektronická podání do deseti různých agend veřejné správy.

Dále je na těchto místech možné zažádat o nové přihlašovací údaje, zneplatnění přístupových údajů nebo zneprístupnění datové schránky. Datovou schránku lze zneprístupnit pouze subjektům, které o datovou schránku zažádaly. [11]

Informace a osobní údaje

Veškeré údaje vedené v datových schránkách jsou neveřejné a nelze je poskytnout jiným osobám, s výjimkou kontaktní adresy, na niž má být adresátu doručováno, byl-li dán souhlas k jejímu zveřejnění. Ministerstvo vnitra umožní

orgánům veřejné moci identifikovat datovou schránku tak, aby do ní mohlo být doručováno.

Správce a provozovatel informačního systému datových schránek zajišťuje náležitá opatření v oblasti bezpečnosti informačního systému datových schránek. Správce ani provozovatel nejsou oprávněni k přístupu do datových schránek jiných subjektů.

Správce informačního systému datových schránek je Ministerstvo vnitra. Provozovatelem informačního systému datových schránek je držitel poštovní licence (Česká pošta, s.p.). Ministerstvo vnitra za účelem správy informačního systému datových schránek využívá údaje vedené v informačním systému evidence obyvatel.

Konverze listinných dokumentů do elektronické podoby

Konverzí se rozumí převod z listinné podoby do elektronické a naopak. Konverzí se nepotvrzuje správnost a pravdivost údajů obsažených ve vstupu a jejich soulad s právními předpisy. Evidence provedených konverzí jsou uchovávány po dobu 10 let od provedení konverze.

Konverze se neprovádí v následujících případech:

1. jde-li o dokument v listinné podobě, jehož jedinečnost nelze konverzí nahradit (občanský průkaz, cestovní doklad, zbrojní průkaz, řidičský průkaz, vojenskou knížku, služební průkaz, průkaz o povolení k pobytu cizince, rybářský lístek, lovecký lístek nebo jiný průkaz, vkladní knížku, šek, směnku nebo jiný cenný papír, los, sázenku, geometrický plán, rysy a technické kresby)
2. jsou-li v dokumentu v listinné podobě změny, doplňky, vsuvky nebo škrty, které by mohly zeslabit jeho věrohodnost,
3. není-li z dokumentu v listinné podobě patrné, zda se jedná o prvopis, vidimovaný dokument, opis nebo kopii pořízenou ze spisu nebo stejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí anebo výroku rozhodnutí vydaného podle jiného právního předpisu,
4. je-li dokument v listinné podobě opatřen plastickým textem nebo otiskem plastického razítka,
5. v případě provedení konverze na žádost, nebyl-li dokument obsažený v datové zprávě podepsán uznávaným elektronickým podpisem nebo označen uznávanou elektronickou značkou toho, kdo dokument vydal nebo vytvořil,

6. jde-li o dokument, který nelze konvertovat do listinné podoby, například o zvukový nebo audiovizuální záznam. [11]

Ověřovací doložka

Ověřovací doložka konverze do dokumentu obsaženého v datové zprávě je součástí výstupu a obsahuje:

- název subjektu, který konverzi provedl,
- pořadové číslo, pod kterým je konverze vedena v evidenci provedených konverzí,
- údaj o ověření toho, že obsah výstupu odpovídá obsahu vstupu,
- údaj o tom, z kolika listů se skládá vstup,
- údaj o tom, zda vstup obsahuje vodoznak, reliéfní tisk nebo embossing, suchou pečeť nebo reliéfní ražbu, opticky variabilní prvek nebo jiný zajišťovací prvek,
- datum vyhotovení ověřovací doložky,
- jméno, případně jména, a příjmení osoby, která konverzi provedla.

Ověřovací doložka konverze do dokumentu v listinné podobě je součástí výstupu a obsahuje:

- název subjektu, který konverzi provedl,
- pořadové číslo, pod kterým je konverze vedena v evidenci provedených konverzí,
- údaj o ověření toho, že obsah výstupu odpovídá obsahu vstupu,
- údaj o tom, z kolika listů se skládá výstup,
- datum vyhotovení ověřovací doložky,
- údaj o tom, zda byl vstup podepsán platným uznávaným elektronickým podpisem nebo označen platnou uznávanou elektronickou značkou, číslo kvalifikovaného certifikátu, na němž je uznávaný elektronický podpis založen, nebo číslo kvalifikovaného systémového certifikátu, na němž je uznávaná elektronická značka založena, a obchodní firmu akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb, který kvalifikovaný certifikát nebo kvalifikovaný systémový certifikát vydal,

- datum a čas uvedené v kvalifikovaném časovém razítku, číslo kvalifikovaného časového razítka a obchodní firmu akreditovaného poskytovatele certifikačních služeb, který kvalifikované časové razítko vydal, byl-li vstup kvalifikovaným časovým razítkem opatřen
- otisk úředního razítka, jméno, popřípadě jména, příjmení a podpis osoby, která konverzi provedla. [11]

Společná, přechodná a závěrečná ustanovení

Úředně ověřený podpis je vyžadován na každé písemné žádosti fyzických osob, podnikajících fyzických osob a právnických osob, které nejsou zapsány v obchodním rejstříku nebo nebyly zřízeny zákonem. Žádost, která je podána elektronicky na adresu posta@mvcv.cz, musí být opatřena zaručeným elektronickým podpisem, který je založen na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb.

Příjem žádostí nebo oznámení prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy a vydávání přístupových údajů o ztrátě či odcizení s výjimkou opětovného vydání přístupových údajů je bezplatné.

Vedou-li orgány veřejné moci spisovou službu elektronicky, činí tak způsobem umožňujícím doručování dokumentů a provádění úkonů prostřednictvím datové schránky, ledaže je z bezpečnostních důvodů nezbytné vést spisovou službu odděleně. [11]

Přístup do datové schránky prostřednictvím elektronického systému spisové služby nebo jiné elektronické aplikace třetí osoby je možné činit rovněž prostřednictvím systémového certifikátu za podmínek stanovených v provozní dokumentaci informačního systému datových schránek; v takovém případě se ustanovení o pověřených osobách nepoužijí, přístup prostřednictvím systémového certifikátu zahrnuje i přístup k dokumentům určeným do vlastních rukou adresáta.

Zřizují-li orgány veřejné moci elektronickou podatelnu, elektronická podatelna umožňuje doručování dokumentů a provádění úkonů prostřednictvím datové schránky.

Konverzi na žádost provádí u držitele poštovní licence a Hospodářské komory České republiky zaměstnanec, který složil zkoušku. Složení zkoušky se nevyžaduje, splňuje-li zaměstnanec požadavky pro provádění vidimace a legalizace.

Obsahem zkoušky je ověření znalostí tohoto zákona, vybraných ustanovení právních předpisů týkajících se správních poplatků a správního řádu a schopnosti jejich aplikace. Provádění zkoušky zabezpečuje ministerstvo. Složení zkoušky se prokazuje osvědčením o vykonání zkoušky. Vzor osvědčení stanoví ministerstvo vyhláškou. Neuspěl-li zaměstnanec při zkoušce, může zkoušku dvakrát opakovat. Opakovanou zkoušku je možno vykonat nejdříve za 60 dnů a nejpozději do 90 dnů ode dne konání zkoušky, při níž zaměstnanec neuspěl. [11]

Přechodná ustanovení

Ministerstvo zřídí datovou schránku advokátu, daňovému poradci a insolvenčnímu správci, právnické osobě zřízené zákonem, právnické osobě zapsané v obchodním rejstříku a organizační složce podniku zahraniční právnické osobě zapsané v obchodním rejstříku, orgánu veřejné moci, notáři, soudnímu exekutorovi s výjimkou advokáta a daňového poradce do 90 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Ministerstvo spravedlnosti, soud určený k vedení obchodního rejstříku, Česká advokátní komora, Notářská komora České republiky, Exekutorská komora České republiky, Komora daňových poradců, Správní orgán vedoucí evidenci podnikajících fyzických osob, zašlou ministerstvu do 30 dnů ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona údaje nezbytně nutné pro zřízení datové schránky vedené o osobách v evidencích insolvenčních správců, právnických osob, advokátů, notářů, soudních exekutorů, daňových poradců, výmazu podnikající fyzické osoby z této evidence ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona.

Ministerstvo zřídí advokátu a daňovému poradci datovou schránku podnikající fyzické osoby prvním dnem prvního kalendářního měsíce třetího roku po dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Tím není dotčeno právo advokáta a daňového poradce na zřízení datové schránky podnikající fyzické osoby na žádost. [11]

Náklady spojené s odesláním datových zpráv

Součástí smluv mezi Českou poštou a Ministerstvem vnitra, které byly podepsány 27.2.2009, bylo i stanovení nákladů za odeslání zpráv prostřednictvím datových schránek.

Existují celkem čtyři druhy datových schránek: datová schránka orgánů veřejné moci, datová schránka pro právnické osoby, pro fyzické osoby podnikající, pro fyzické osoby. Všechny tyto typy jsou zřízeny a provozovány zdarma.

Změny k datovým schránkám

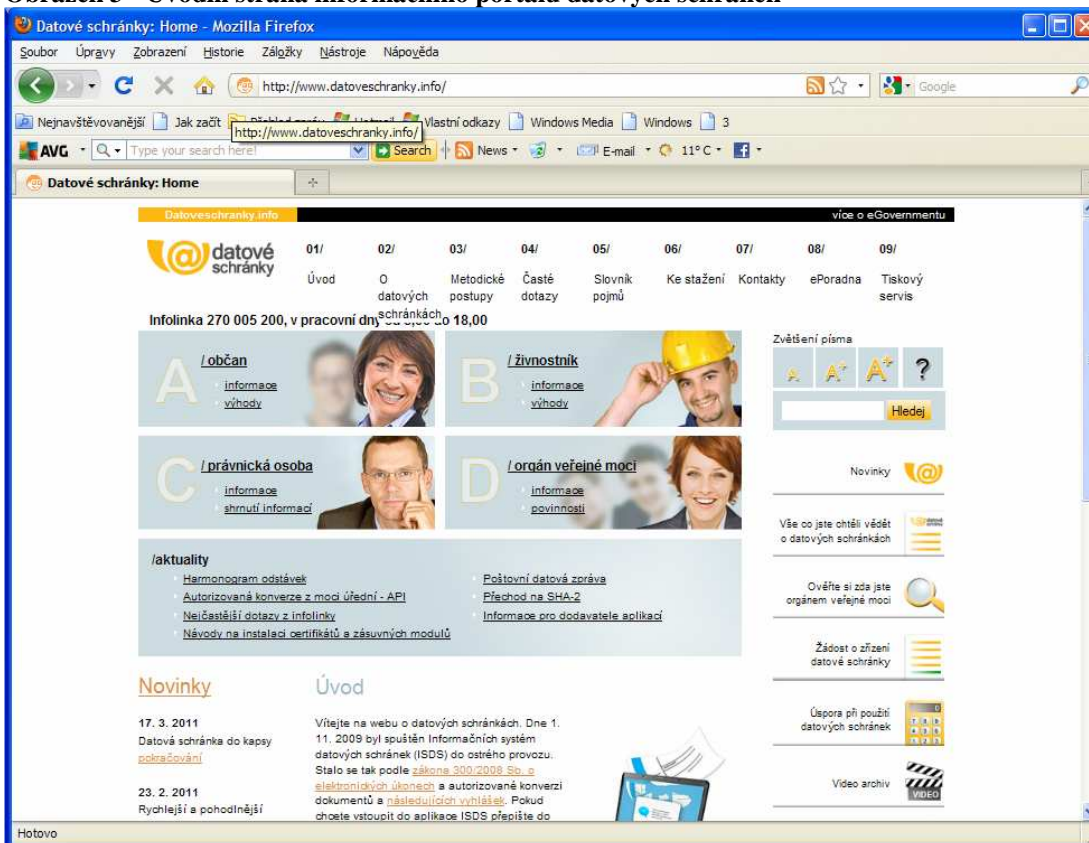
6.5.2009 schválila Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR novelu zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, které je součástí vládního návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Změny v projektu datových schránek v důsledku novelizace

Náklady spojené s provozováním ISDS bude hradit stát ze státního rozpočtu z kapitoly všeobecná pokladní správa a nikoli orgány veřejné moci.

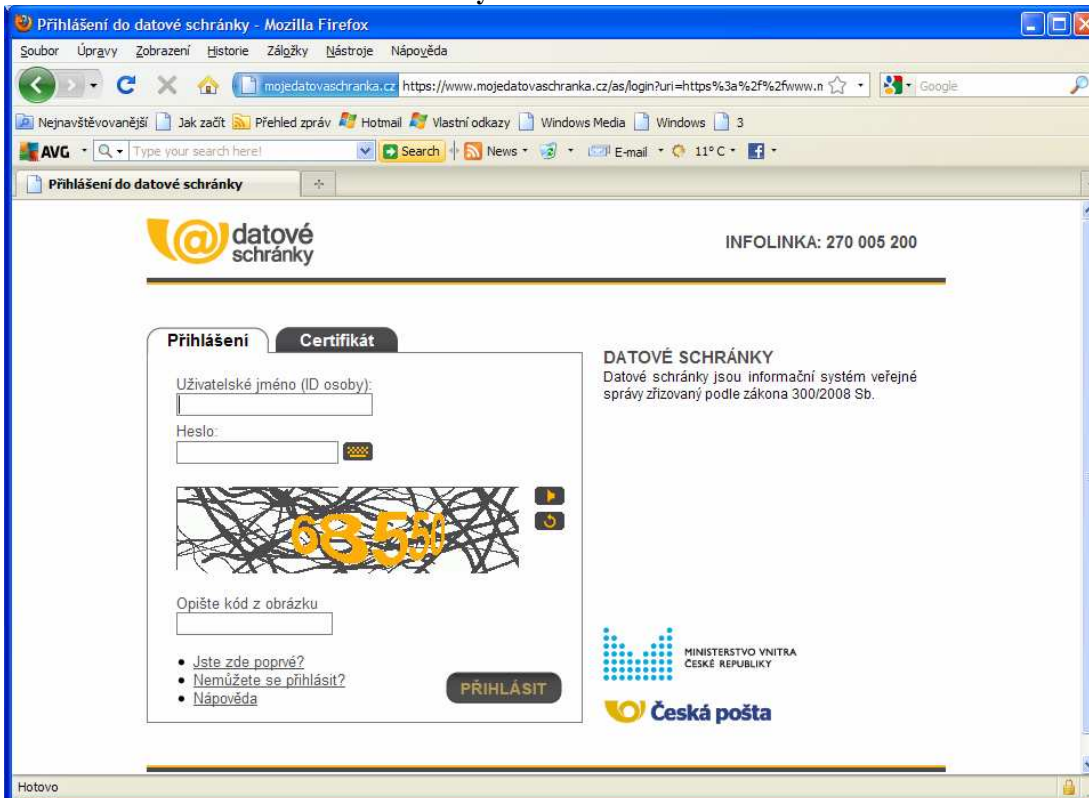
Novelizací vzniklo i přechodné období, kdy od 1.7.2009 do 1.11.2009 měly subjekty možnost zřídit si datovou schránku. Od 1.11.2009 pak byla jejich aktivace povinná. Novela rovněž od 1.1.2010 umožnila komunikaci mezi právnickými osobami navzájem. [11]

Obrázek 3 - Úvodní strana informačního portálu datových schránek



Zdroj: www.datoveschranky.info

Obrázek 4 - Přihlášení do datové schránky



Zdroj: <https://www.mojedatovaschranka.cz>

Zabezpečení DS

Datová schránka je zabezpečena pouze přístupovými údaji. Přístupové údaje, elektronické prostředky, technické podmínky a bezpečnostní zásady nejsou stanoveny přímo zákonem, ale prováděcí vyhláškou. Podle ní oprávněnost přístupu zabezpečuje pouze uživatelské jméno a heslo. Uživatelské jméno je tvořeno náhodně vygenerovaným řetězcem 6 až 12 znaků, bezpečnostní heslo je řetězcem 8 až 32 znaků, nesmí být shodné s uživatelským jménem a uživatel si je může kdykoliv změnit. Po pátém chybném zadání hesla je přihlášení na hodinu zablokováno a uživatel je informován o pokusu o neoprávněný přístup. Po 30 minutách neaktivity dojde k automatickému odhlášení. Uživatelská jména a hesla všem subjektům s povinností mít datovou schránku rozeslalo Ministerstvo vnitra zásilkami do vlastních rukou.

Tento systém byl kritizován, že takový stupeň zabezpečení je příliš nízký. Ministerstvo se s touto výhradou vypořádalo tím, že povinné zabezpečení pouze uživatelským jménem a heslem snižuje provozní náklady. V provozní dokumentaci systému má ministerstvo zveřejnit přípustné formáty datových zpráv. [6]

Historie a statistika datových schránek

Informační systém datových schránek byl spuštěn v testovacím režimu k 1.7.2009. V ostrém režimu byl celý systém spuštěn od 1.11.2009. K tomuto datu musely mít datové schránky založeny všechny orgány veřejné a státní správy a všechny právnické osoby.

Od 1.1.2010 pak mohly datové schránky využívat i fyzické osoby a to i např. k zasílání faktur mezi soukromými subjekty.

Do 1.11.2009 si z vlastní vůle aktivovalo datovou schránku 53 % orgánů veřejné moci a 29 % právnických osob. K 1.11.2009 proběhla automatická aktivace datových schránek, které neaktivovali sami uživatelé. Celkem bylo takto aktivováno 252.276 schránek. Aktivace všech účtů proběhla bez problémů.

K 15.3.2010, tedy za 3,5 měsíce ostrého provozu datových schránek, bylo aktivováno celkem 377.104 datových schránek, bylo úspěšně odesláno 7.322.263

úspěšně odeslaných datových zpráv, z toho pouze 4 procenta doručena fikcí, neboli nesprávně. Systém zaznamenává 90 až 110 tisíc odeslaných zpráv denně. Dle průzkumu informační systém datových schránek ušetřil uživatelům nejméně 140 milionů Kč.

Nejvíce odeslaných datových zpráv je z orgánů veřejné správy, zhruba dvě třetiny, následují exekutoři a právnické osoby. Notáři a fyzické osoby a podnikatelé jsou, co se odeslaných datových zpráv týká, v naprosté menšině. [12]

Plánované úpravy a vylepšení ISDS

Bývalý náměstek ministra vnitra pro informatiku Jaroslav Chýlek uvedl ve své prezentaci „Datové schránky po roce“ hlavní priority dalších úprav systému datových schránek v prohlubování komunikace s uživateli, posílení právních jistot při používání ISDS (rozšíření nové technologie vyvolává otázky při její praktické aplikaci, ???otázek souvisejících s používáním elektronického podpisu a časových razítek apod.), vzdělávání úředníků, popsání standardů pro dlouhodobé uchovávání elektronických dokumentů, další rozvoj ISDS a CzechPOINTu. [12]

3.5.2. Elektronická výměna dat s registry Ministerstva zemědělství České republiky

Elektronická výměna dat mezi registry resortu Ministerstva zemědělství a komerčními aplikacemi používanými zemědělci probíhá na základě datových služeb, které jsou centrálně poskytovány tzv. EPOserverem.

Technicky je toto řešení postavené na principech a standardech webových služeb a může je tedy využívat každý, kdo má k těmto technologiím přístup. Nejvhodnějším řešením ale bezesporu je zapracovat příslušné komunikační principy přímo do vlastního informačního systému, pomocí kterého se budou získané informace nadále zpracovávat a využívat. [13]

Poskytované služby

Vzhledem k tomu, že prostřednictvím webových služeb mohou být zprostředkovány i informace, které podléhají určité míře ochrany (v souladu s příslušnou legislativou a postupy stanovenými pro ochranu informací), mají některé služby definovány určitou minimální mírou zabezpečení, tzn.,? že jejich využití je umožněno pouze tehdy, splní-li uživatel požadované bezpečnostní podmínky. Z tohoto pohledu jsou poskytované služby rozdělené na služby veřejné, služby se zabezpečením na úrovni Portálu farmáře a služby vyžadující pro autorizaci uživatele elektronický podpis. [13]

Služby veřejné

Tyto služby nevyžadují žádnou míru ochrany, jsou dostupné zcela každému zájemci. Zpravidla se jedná o služby poskytující aktuální verze číselníků, obecně dostupné informace, a další.

Služby se zabezpečením na úrovni Portálu farmáře

Jedná se o služby, které vyžadují autorizaci uživatele na úrovni přihlášení k portálu farmáře. Používané aplikační řešení musí umět tato data zpracovat a vložit do vlastní zprávy ve formě stanovené příslušným algoritmem.

Služby vyžadující pro autorizaci uživatele elektronický podpis

Jak již z povahy elektronického podpisu vyplývá, jedná se o služby pracující s informacemi vyžadujícími nejvyšší míru ochrany, tedy většinou individuální data konkrétního subjektu.

Poskytovaná data lze z věcného hlediska rozdělit do dvou kategorií a sice data číselníkového charakteru a data individuálního charakteru.

Data číselníkového charakteru

Do této skupiny patří např.: číselníky územně správních celků (obce, katastrální území, okresy), číselníky související s vedením evidence hnojení a přípravků na ochranu rostlin, číselníky související s evidencí zvířat, číselníky chmelařských a vinařských oblastí, atd.

Data individuálního charakteru

Daty individuálního charakteru se rozumí taková data, která jsou určena buď ke stažení do lokální aplikace případně k předání do cílového registru.

Z této skupiny lze jmenovat především ty, které slouží k synchronizaci dat v lokální aplikaci s daty centrálního registru, tedy např.: seznam půdních bloků se všemi atributovými údaji, seznam půdních bloků s AEO závazky, výsledky měření AZZP, seznam chovaných zvířat a průměrné stavy zvířat v jednotlivých kategoriích za zvolené období, a další. [13]

3.5.3. Elektronické celní řízení

Další možností, jak využít elektronickou výměnu dat podniku se státní správou je tzv. elektronické celní řízení. Mezi hlavní přednosti elektronického celního řízení jako podpůrné součásti celního řízení patří úspora času a práce na straně deklarantů i celní správy, větší přesnost předávaných informací a efektivnější výkon celního úřadu a Celní správy jako celku.

Vývoj elektronické celní deklarace

Firmy mohly poprvé využít „předchůdce“ elektronické celní deklarace již na počátku 90. let minulého století. Tehdy byla možnost souběžného podání elektronického podání společně s dokumentem v papírové podobě. Přesto že se jednalo pouze o doplňkovou službu, počet takto doručovaných dokumentů postupem času vzrostal až na 800.000 podaných dokumentů za měsíc.

V návaznosti na tento trend byla nevyhnutelná legislativní úprava, která spočívala v zajištění dostatečné důvěry pro elektronickou komunikaci a právní rovnost elektronických a „papírových“ dokumentů.

Po vstupu České republiky do Evropské unie klesl počet celních podání obecně. U elektronických celních podání se počet snížil zhruba na 1/5, tedy 160.000 podání měsíčně. [14]

Electronic Customs

Electronic Customs (e-Customs) je program řízený Evropskou komisí, který má za úkol vybudovat „bezpapírové“ celní prostředí napříč celou Evropou. V rámci toho programu již probíhají a jsou realizovány jednotlivé projekty. Jako úplně první byl realizován projekt NCTS, elektronizace společného tranzitu, který byl v ČR zaveden v roce 2002. Celní správa České republiky je jedním z hlavních představitelů zavádění nových technologií v rámci celé Evropské unie. Celý program je řízen strategickým dokumentem MASP (Multi Annual Strategic Plan), který vyjmenovává jednotlivé projekty, jejich účel a harmonogram zavádění do prostředí národních celních správ. Tento program byl také potvrzen rozhodnutím 70/2008/ES přijatým společně Evropským parlamentem a Radou. [15]

Oblasti Electronic Customs jsou:

- e-Dovoz
- ECS – e-Vývoz
- NCTS - Společný tranzit
- Systém záruk
- Elektronický podpis - informace
- EORI
- WDIS
- Oprávněný hospodářský subjekt (AEO)

e-Dovoz

E-Dovoz, neboli automatizovaný dovozní systém (z anglického Automated Import System AIS), byl spuštěn 1. listopadu 2010. Hospodářské subjekty mohou komunikovat v rámci celního řízení s celním úřadem dovozu elektronickou cestou. Spuštěním aplikace AIS byl završen proces elektronické komunikace v rámci e-Customs u všech celních systémů, tedy tranzit, vývoz a dovoz.

Pro to, aby mohl hospodářský subjekt elektronické podání realizovat, se musí nejprve zaregistrovat u Celní správy České republiky a získat povolení k elektronické komunikaci a parametry komunikace. [15]

Elektronizace dovozních operací bude postupná. V první fázi spuštění aplikace AIS je možné podávat elektronicky jen celní prohlášení. Průvodní

dokumenty a certifikáty musí být celnímu úřadu předkládány stále v listinné podobě. Po přechodu do druhé fáze bude možné rovněž i průvodní dokumenty podávat elektronickou cestou. [15]

Plánované změny a nové funkčnosti v systému e-dovoz

Změny jsou zpracovávány v tzv. verzích, jejichž vydávání je čtvrtletní:

Verze březen/duben 2011

V této části je zpracovááno cca 70 úprav aplikace. Nejvýznamnějšími z pohledu veřejnosti jsou:

- webový prohlížeč datové zprávy, kterou je zboží propuštěno do navrženého režimu (včetně 2 variant tisku údajů do podoby celního prohlášení)
- možnost udělení povolení RHU přijetím celního prohlášení
- posunutí okamžiku validace zajištění celního dluhu do fáze přijetí CP (dnes již fáze registrace)
- umožnění oprav migrovaných dat
- umožnění opravy údaje o DIČ deklaranta
- umožnění spojení AZS/N a konečného užití v jedné položce CP
- umožnění změny počtu položek při opravě dat CP
- registrace CP před předložením zboží
- úprava tisku sdělení o propuštění zboží neobchodního charakteru
- úprava pravidel pro ZJP u dopravy zboží potrubím
- zrušení datového prvku CÚ vstupu a totožnost dopravního prostředku na hranici
- v případech nedostatečného zajištění celního dluhu sdělení o požadované výši zajištění
- umožnění ZJP (NCP:DCP) i u konečného užití v režimu volný oběh

Verze červen/červenec 2011

- tato část je orientována výhradně k zajištění provádění režimu AZS pro tzv. rozšířený typ evidence (první fáze)
- nutnou změnou je doplnění požadavků technické dokumentace EK
- v případě nevyčerpaných kapacit budou řešeny ZJP formou ZCP - dle čl. 260 CCIP (dosud se provádí ve WDIS)

Výhled verze září až prosinec 2011

- komplexní provádění centralizovaného celního řízení v systému AIS
- provádění režimu AZS pro tzv. rozšířený typ evidence (druhá fáze)
- možnost podávání průvodních dokladů v elektronické podobě
- platební výměry
- zpracování provozních požadavků

Je potřeba rozlišovat mezi postupy zpracování elektronického celního prohlášení (e-CP) běžným postupem a zjednodušeným postupem místního řízení. V běžném postupu bude podání e-CP založeno na principu dobrovolnosti. [15]

Export Control System – eVývoz

ECS (Export Control System) je společný projekt EU pro režim vývoz. Je založen na elektronické komunikaci mezi subjekty (neboli deklaranty), Celní správou ČR a zeměmi projektu (EU).

1. Popis elektronického celního řízení na CÚ vývozu

Dokument popisuje komunikaci mezi deklarantem a celním úřadem vývozu. Nutným předpokladem pro zahájení komunikace je skutečnost, že deklarant je držitelem „Povolení elektronicky podávat vývozní celní prohlášení“ a používá certifikovaný deklarantský SW pro e-Vývoz. Deklarant může být také držitelem zjednodušeného postupu místního řízení v režimu vývoz (dále jen ZJP MŘV). [15]

Podání e-VCP

Deklarant naloží zásilku na dopravní prostředek a teprve poté odešle zprávu celní správě.

Přijetí e-VCP

- pokud e-VCP splní všechny náležitosti, CÚ vývozu informuje deklaranta zprávou o přijetí e-VCP a přidělení registračního čísla MRN. Důvody nepřijetí e-VCP mohou být následující:
 - komunikační chyba

- formální nesprávnost zprávy (chybná struktura, porušení podmínek, pravidel a kontroly na číselníky)
- porušení kontrol vůči systému TARIC (chybějící licence, zákaz vývozu zboží)

Automatické propuštění zboží do režimu vývoz (e-VCP podané s využitím ZJP MŘV)

- pokud není nařízena kontrola systémem e-Vývoz nebo pracovníkem CÚ vývozu, je po uplynutí stanovené lhůty zásilka automaticky propuštěna do režimu vývoz
- deklarantovi je zaslána zpráva a deklarovanému celnímu úřadu výstupu zpráva
- deklarant vytiskne VDD na základě dat zaslaných celní správou
- není-li zpráva přijata deklarantem ve stanovené lhůtě, zjišťuje deklarant stav zaslaných dat e-VCP na ECR helpdesku

Propuštění zboží do režimu vývoz (standardní postup zpracování e-VCP, bez použití ZJP MŘV)

- deklarant se dostaví na CÚ vývozu nebo vyčká na pracovníky CÚ na sjednaném místě
- celník rozhodne o propuštění zboží do režimu vývoz a vytiskne VDD
- deklarant obdrží zprávu
- deklarant přiloží orazítkované VDD ke zboží a zahajuje přepravu zboží k CÚ výstupu

Společný transit

Společný transit neboli transit Společenství (New Computerised Transit System, NCTS) je společný projekt EU pro režim tranzit. Je založen na elektronické komunikaci mezi subjekty (deklaranty), Celní správou ČR a zeměmi projektu (EU + ESVO). Přínos společného tranzitního režimu spočívá v ustanovení, že cla a spotřební daně, DPH a jiné poplatky za zboží se v průběhu jeho přepravy z úřadu odeslání do úřadu určení odkládají. Hospodářské subjekty mohou tedy režim využívat k usnadnění přepravy zboží z jedné smluvní strany do druhé. Využívání tohoto systému je dobrovolné. [15]

4. Analýza elektronické výměny dat podniku a státní správy

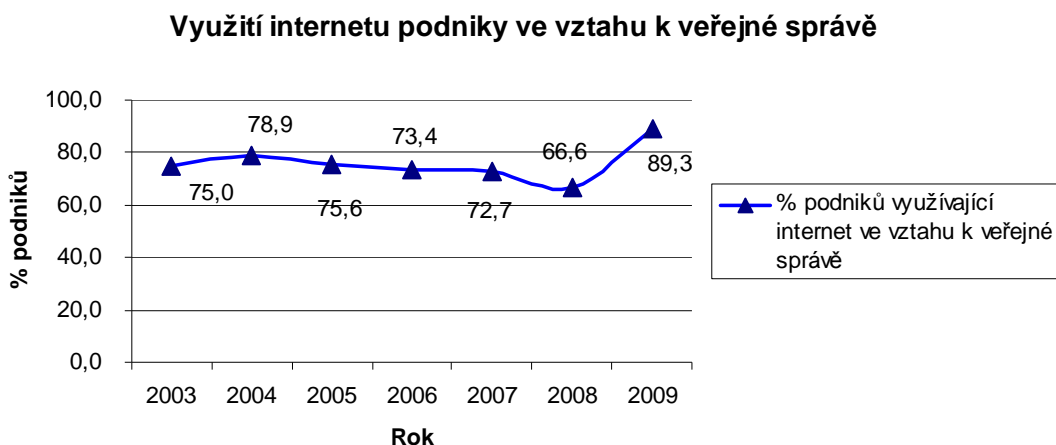
4.1. Analýza

4.1.1. Využívání internetu podniky ve vztahu k veřejné správě

V roce 2009 využilo internet ke komunikaci s orgány veřejné správy necelých 90 % podniků. Od roku 2003 tak došlo k nárůstu využití internetu o necelých 15 procentních bodů. Z roku 2003 na rok 2004 došlo k nárůstu % podniků využívajících internet v komunikaci s orgány veřejné správy na 78,9 %. Od roku 2004 se trend obrátil a postupně až do roku 2008 docházelo k poklesu využití internetu ve vztahu podniků k VS až na 66,6 % podniků. Ke zlomu tohoto trendu došlo až z roku 2008 na rok 2009, kdy z původních 66,6 % podniků využívajících internet ve vztahu k VS vzrostlo využití internetu na 89,3 %. [16]

Graf 1 - Využití internetu ve vztahu k veřejné správě

Zdroj: data ČSÚ, graf vlastní



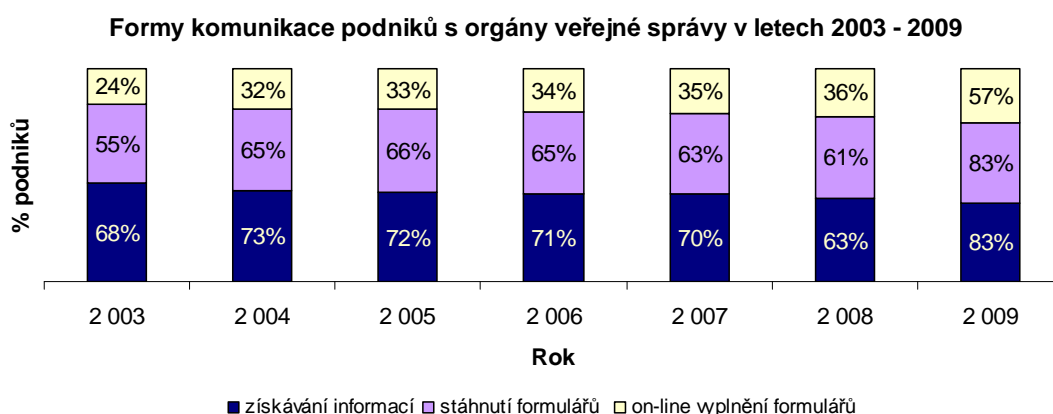
Analýza komunikace podniků s orgány veřejné správy se zabývá třemi oblastmi komunikace prostřednictvím internetu:

- 1) Získávání informací – v této oblasti je v letech 2006 – 2008 vidět klesající trend – zejména z roku 2007 na rok 2008, kde došlo k meziročnímu poklesu o více než 10 %. V roce 2006 získávalo informace z www stránek úřadů více než 70 % podniků, zatímco v roce 2008 již jen 62,5 % podniků.

- 2) Stáhnutí formulářů – opět je zřetelný klesající trend, nicméně meziročně nedošlo k tak významnému poklesu jako v případě získávání informací.
- 3) On-line vyplnění formulářů – v roce 2006 použilo internet k vyplnění formulářů 34,2 % podniků, v roce 2005 35,2 % podniků a v roce 2006 dokonce 35,6 % podniků. Meziročně tedy došlo k nárůstu až o 3 % (v letech 2006 a 2007).

Graf 2 - Formy komunikace podniků s orgány veřejné správy v letech 2003 – 2009

Zdroj: data ČSÚ, graf vlastní



Z grafu č. 2 je vidět, že podniky využívají internet primárně k získávání informací a postupem času dochází v rámci sledovaného období k přiblížení % podniků využívajících internet k získávání informací a ke stahování formulářů – v roce 2009 jsou tyto formy využití internetu podniky ve vztahu k veřejné správě vyrovnány. Během sledovaného období došlo k významnému rozšíření využití internetu k on-line vyplnění formulářů zejména v roce 2009, kdy již více než polovina všech podniků České republiky využívá internet právě k těmto účelům.

V rámci analýzy podniků používajících internet ke komunikaci s orgány veřejné správy je možné podniky rozdělit dle velikosti a dále dle jejich ekonomické činnosti.

Analýza dle velikosti podniků

Pro rozdělení podniků dle velikosti použijeme kritérium počtu zaměstnanců. Za malý podnik považujeme podnik zaměstnávající více než 10 zaměstnanců a méně než 50. Střední podnik – více než 50 zaměstnanců a méně než 250 zaměstnanců. Velké podniky mají více než 250 zaměstnanců.

Nejvíce využívají internet velké podniky. V roce 2009 zůstává pouze necelé 1 % velkých podniků, které internet ve vztahu k VS nevyužívají. V kategorii středních podniků stále nevyužívá internet 3 % podniků. Nejméně využívají internet ve vztahu k veřejné správě malé podniky. V roce 2009 stále 13 % malých podniků nevyužívá internet ke komunikaci s orgány VS. Tato skutečnost je zachycena na obrázku č. 5.

Obrázek 5 - Využití internetu podniky ve vztahu k veřejné správě v roce 2009

Zdroj: data ČSÚ, vlastní grafy

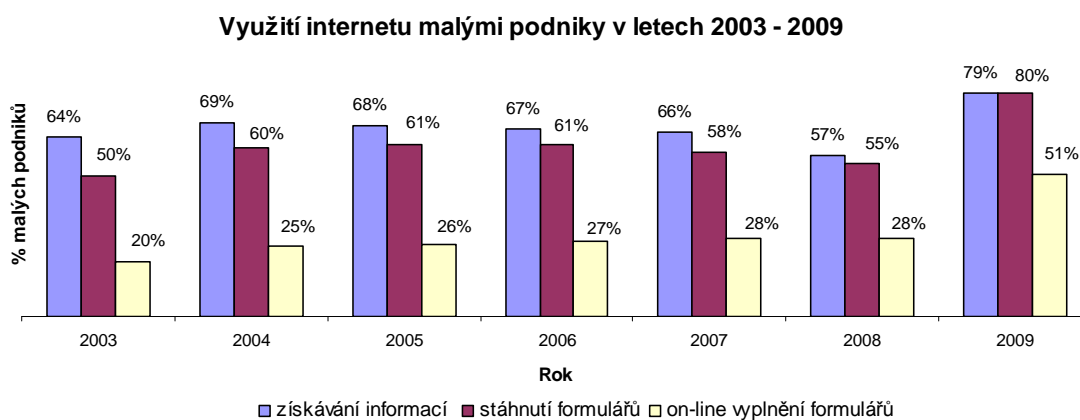


Pro všechny velikostní kategorie podniků lze spatřit během sledovaného období 2003 – 2009 několik významných změn trendu. Z roku 2003 na rok 2004 dochází k nárůstu využití internetu podniky, v letech 2004 – 2007 došlo ke změně ve vývoji využití internetu – v tomto období lze spatřit spíše stagnaci, v roce 2008 došlo k poklesu využití internetu a v roce 2009 došlo k významnému rozšíření použití internetu podniky ve vztahu k veřejné správě.

V případě získávání informací a stahování formulářů došlo z roku 2003 na rok 2004 k významnému navýšení využití internetu malými podniky. V letech 2004 – 2007 docházelo postupně k poklesu využití internetu malými podniky. V roce 2008 se tento klesající trend projevil ještě výrazněji - došlo k výraznému poklesu % malých podniků využívajících internet k získávání informací i ke stahování formulářů, v roce 2009 se však situace významně obrátila. Ke konci sledovaného období dochází k vyrovnání % malých podniků využívajících internet k získání informací a stahování formulářů a téměř se zdvojnásobil podíl malých podniků využívajících internet k odesílání formulářů. Tyto skutečnosti jsou zachycené v grafu č. 3.

Graf 3 - Podíl malých podniků využívajících internet při komunikaci s úřady v letech 2003-2009

Zdroj: data ČSÚ, graf vlastní

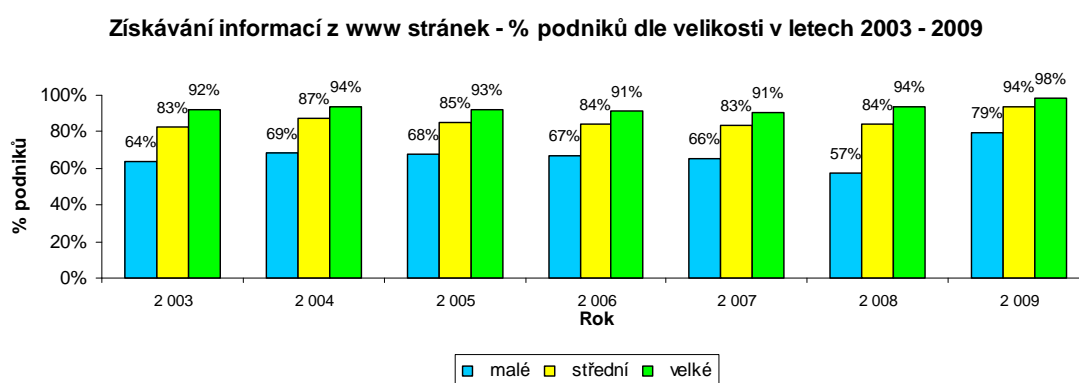


Oblasti využívání internetu ve vztahu k veřejné správě

Všechny velikostní kategorie podniků používají internet primárně k získávání informací z www stránek úřadů (viz graf č. 4). V roce 2009 využívá internet k získání informací 98 % velkých podniků, v kategorii středních podniků 94 % podniků a v kategorii malých podniků využívá internet téměř 80 % podniků. K významnému rozšíření využívání internetu k získání informací došlo zejména v roce 2009.

Graf 4 - Získávání informací z www stránek úřadů v letech 2003 – 2009

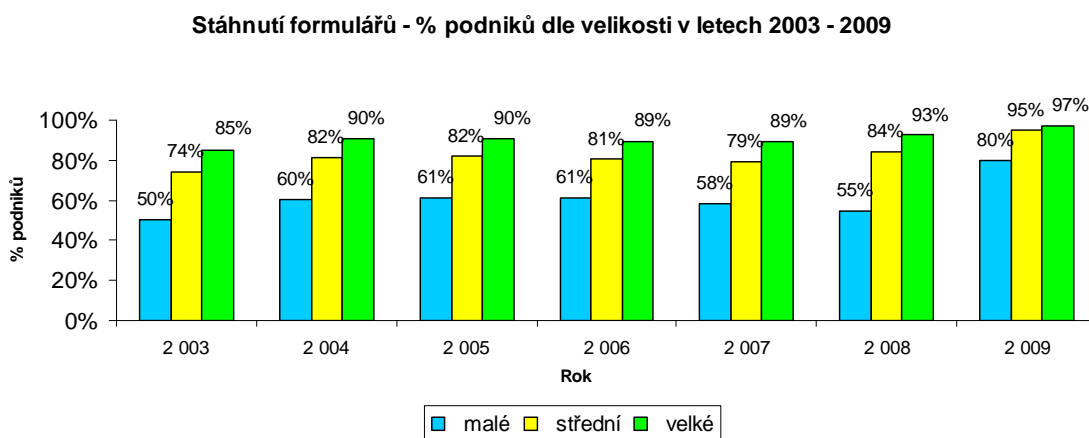
Zdroj: data ČSÚ, graf vlastní



Téměř shodné procento velkých a středních podniků, které používalo v letech 2008 a 2009 internet k získání informací z www stránek úřadů, jej používalo rovněž ke stažení formulářů (viz graf č. 5). Z malých podniků využívalo internet k získání informací v roce 2008 pouze 57 % podniků, v roce 2009 již 79 % malých podniků. I u této kategorie platí trend přibližování % podniků využívajících internet k získání informací a ke stažení formulářů.

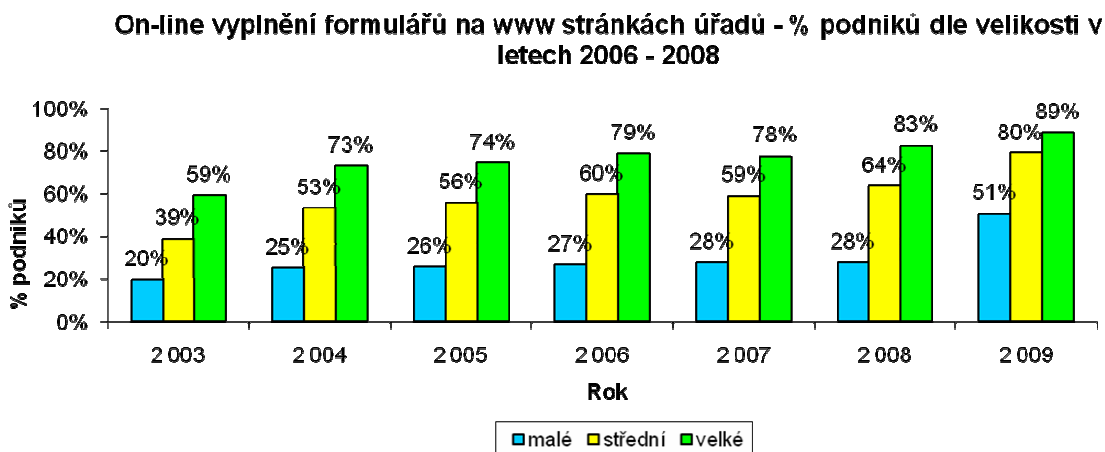
Graf 5 - Stáhnutí formulářů z www stránek úřadů v letech 2003 -2009

Zdroj: data ČSÚ, graf vlastní



Graf 6- On-line vyplnění formulářů na www stránkách úřadů

Zdroj: data ČSÚ, graf vlastní



Podmínkou využití internetu podnikatelskými subjekty v komunikaci s orgány veřejné správy je vybavenost a přístup k informačním technologiím jednotlivých orgánů VS. Z níže uvedené tabulky č. 1 je vidět, že v roce 2009 pouze 44,7 % obcí České republiky, které využívají informační a komunikační technologie zároveň umožňují stažení formulářů a pouze 11,5 % obcí ČR umožňuje vyplnění formulářů on-line.

Tabulka 2 - Počet a % obcí poskytujících formulář ke stažení a jeho vyplnění on-line

Obec nebo městská část hl.m.Prahy	Formulář ke stažení				Formulář k on-line vyplnění			
	2008		2009		2008		2009	
	celkem	%	celkem	%	celkem	%	celkem	%
Česká republika	2 252	41,8	2 448	44,7	561	10,4	632	11,5
Hlavní město Praha	45	77,6	43	75,4	14	24,1	14	24,6
Středočeský kraj	398	40,9	441	45,5	111	11,4	110	11,4
Jihočeský kraj	181	35,4	215	40,4	44	8,6	58	10,9
Plzeňský kraj	145	34,9	174	40,9	31	7,5	42	9,9
Karlovarský kraj	63	50,0	60	50,0	20	15,9	17	14,2
Ústecký kraj	153	47,7	152	47,4	40	12,5	40	12,5
Liberecký kraj	109	55,3	100	49,5	20	10,2	23	11,4
Královéhradecký kraj	174	45,7	180	45,8	37	9,7	40	10,2
Pardubický kraj	139	40,1	155	41,3	30	8,6	41	10,9
Vysočina	212	38,3	227	39,6	56	10,1	65	11,3
Jihomoravský kraj	221	38,2	240	41,5	45	7,8	59	10,2
Olomoucký kraj	146	40,3	157	42,8	53	14,6	45	12,3
Zlínský kraj	106	38,1	127	45,0	21	7,6	33	11,7
Moravskoslezský kraj	160	56,7	177	62,8	39	13,8	45	16,0

http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?childsel0=3&cislotab=ICT0160PU_KR&kapitola_id=420&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=3

Další významnou službou v oblasti komunikace orgánů VS a podniků je elektronická podatelna. Během let 2005 až 2009 došlo v rámci České republiky k navýšení počtu obcí poskytujících službu elektronické podatelny celkem o 1 611 obcí tj. o 28 % z celkového počtu obcí využívajících ICT (viz tabulka č. 2). V největší míře je tato služba poskytována v Praze a Moravskoslezském kraji.

Tabulka 3 - Obce poskytující službu elektronická podatelna

Obec nebo městská část hl.m.Prahy	2005		2006		2007		2008		2009	
	celkem	%	celkem	%	celkem	%	celkem	%	Celkem	%
Česká republika	951	16,0	1 564	26,3	1 774	30,1	1 823	30,7	2 562	44,0
Hl. m. Praha	23	39,7	26	44,8	34	58,6	38	65,5	42	72,4
Středočeský kraj	115	11,0	229	21,9	276	26,2	295	27,6	415	39,7
Jihočeský kraj	76	12,9	102	17,2	102	17,6	108	18,2	200	34,7
Plzeňský kraj	74	15,5	104	22,0	118	25,3	107	23,2	156	33,9
Karlovarský kraj	38	29,5	43	33,3	41	31,8	45	35,2	63	51,2
Ústecký kraj	74	22,2	83	24,7	105	31,4	121	36,0	168	51,1
Liberecký kraj	27	12,9	35	16,7	48	22,9	46	22,2	92	44,4
Královéhradecký k.	59	13,8	92	21,5	119	27,9	109	25,8	176	42,5
Pardubický kraj	56	13,7	80	19,4	85	20,6	81	19,2	136	32,9
Vysočina	72	10,9	176	26,6	217	33,0	223	33,2	263	40,2
Jihomoravský kraj	116	18,4	257	40,7	263	43,1	263	42,1	342	56,9
Olomoucký kraj	83	21,8	133	35,1	142	37,0	132	34,7	193	51,3
Zlínský kraj	47	16,2	51	17,4	66	23,1	74	26,1	117	41,3
Moravskoslezský k.	91	31,3	153	52,0	158	53,9	181	62,2	199	69,3

http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=420&potvrz=Zobrazit+tabulku&go_zobraz=1&childsel0=3&childsel0=3&cislotab=ICT0170PU_KR&voa=tabulka&str=tabdetail.jsp

Další významnou oblastí využití ICT podniky jsou služby Czech POINT. V roce 2009 využilo těchto služeb celých 43,7 % podniků. Z obrázku č. 6 je zřejmé, že těchto služeb více využívají střední podniky (56,6 % podniků) ve srovnání s velkými podniky (55 % velkých podniků). Z malých podniků využilo v roce 2009 služby CzechPOINT pouze 40,4 %.

Nejvíce využívají CzechPOINT podniky v oblasti telekomunikačních činností. Naopak nejméně je internet využíván podniky poskytujícími služby v oblasti stravování a pohostinství 26,4 % podniků.

Obrázek 6 - Podniky využívající služeb CzechPOINT, 2009

podíl na celkovém počtu podniků v dané velikostní a odvětvové skupině (v %)

Odvětví (ekonomická činnost) – CZ NACE	Velikost podniku (počet zaměstnanců)			
	10–49	50–249	250+	Celkem
Zpracovatelský průmysl – C (10–33)	37,2	55,2	51,6	42,4
Potravinářský, nápojový a tabákový průmysl (10–12)	29,6	46,0	54,7	35,0
Textilní, oděvní, kožedělní a obuvnický průmysl (13–15)	33,0	38,3	45,0	34,4
Dřevozpracující a papírenský průmysl (16–18)	29,6	55,5	44,9	34,3
Chemický, farmaceutický, gumárenský a plastový průmysl; Průmysl skla a stavebních hmot (19–23)	53,7	56,3	61,8	55,1
Výroba kovů, hutních a kovárenských výrobků (24–25)	34,4	64,5	58,9	42,7
Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (26)	38,8	43,0	37,1	39,8
Výroba elektrických zařízení, výroba strojů a zařízení j. n. (27–28)	40,3	55,5	53,5	45,2
Automobilový průmysl a výroba ostatních dopravních prostředků (29–30)	41,5	61,6	40,7	48,2
Výroba nábytku; Ost. zpracovatelský průmysl; Opravy a instalace strojů a zařízení (31–33)	37,5	57,0	42,7	41,8
Výroba a rozvod energie, plynu, vody, tepla a činn. související s odpady – D, E (35–39)	48,3	56,9	66,1	51,7
Stavebnictví – F (41–43)	47,7	71,4	73,1	50,9
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel – G (45–47)	37,6	52,3	46,8	39,4
Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel (45)	38,1	52,1	70,9	40,6
Velkoobchod, kromě motorových vozidel (46)	46,1	51,0	51,3	46,8
Maloobchod, kromě motorových vozidel (47)	28,6	55,5	42,2	30,8
Doprava a skladování – H (49–53)	28,2	39,4	56,1	31,2
Ubytování, stravování a pohostinství – I (55–56)	26,9	49,5	46,1	29,1
Ubytování (55)	33,7	45,3	34,4	35,2
Stravování a pohostinství (56)	24,1	52,7	54,7	26,4
Informační a komunikační činnosti – J (58–63)	57,2	63,0	65,4	58,5
Činnosti v oblasti vydavatelství, filmu, videozáznamů a televizních programů (58–60)	49,3	64,2	61,8	52,3
Telekomunikační činnosti (61)	71,6	62,2	66,1	69,9
Činnosti v oblasti informačních technologií; Informační činnosti (62–63)	58,0	62,7	67,0	59,2
Peněžnictví a pojišťovnictví – K (64–66)	57,0	57,5	62,6	57,7
Činnosti v oblasti nemovitostí – L (68)	52,8	57,3	66,1	53,6
Profesní, vědecké a technické činnosti – M (69–75)	64,4	67,7	80,8	65,1
Administrativní a podpůrné činnosti – N (77–82)	29,7	57,4	60,2	37,6
Činnosti cestovních agentur a kanceláří (79)	44,2	58,8	64,8	46,3
Ostatní administrativní a podpůrné činnosti (77–78, 80–82)	27,9	57,4	60,0	36,7
Celkem	40,4	56,6	55,0	43,7

Analýza dle ekonomické činnosti v letech 2006 – 2008

Analýzu komunikace podniků s orgány VS lze členit i dle odvětví resp. ekonomické činnosti. Tabulka č. 3 zobrazuje podíl podniků dle ekonomické činnosti využívajících internet ke komunikaci s úřady.

Nejhojněji je využíván internet podniky v poštovních a telekomunikačních službách, dále pak podniky energetického průmyslu.

Ve většině ekonomických činností došlo v letech 2006 - 2008 k poklesu % podniků využívajících internet k získávání informací a stahování formulářů, naopak se zvýšil podíl podniků v rámci jednotlivých ekonomických činností, jež využívají internet k on-line vyplnění formulářů, nicméně tato oblast je v porovnání s předešlými dvěma ještě stále dost nevyužitá.

Tabulka 4 - Podniky využívající internet ve vztahu k VS v % v letech 2006-2008 dle ekonomických činností

Ekonomická činnost / Rok	vyhledávání informací			stahování formulářů			on-line vyplnění formulářů		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Zpracovatelský průmysl	71,2	73,0	65,3	67,0	65,6	63,4	41,0	40,0	40,9
Výr. a rozvod el., plynu a vody	86,4	85,4	78,8	82,2	84,4	78,7	64,2	75,8	63,8
Stavebnictví	68,7	67,3	58,7	65,7	61,8	57,5	26,9	32,7	27,1
Prodej a oprava motorových voz.	62,9	59,0	69,3	61,2	52,1	65,4	33,7	25,1	31,9
Velkoobchod	82,6	74,1	64,9	76,0	68,3	62,8	37,7	32,7	36,2
Maloobchod	52,9	56,2	47,3	45,9	46,2	45,1	21,3	23,5	24,0
Ubytování	62,1	67,4	50,9	56,5	64,0	49,8	27,5	35,3	25,2
Doprava a skladování	67,2	62,9	60,1	62,6	58,0	59,9	27,8	32,0	34,8
Pošta a telekomunikace	88,2	86,0	91,4	81,3	78,0	87,6	50,3	59,5	66,0
Peněžnictví a pojišťovnictví	79,9	78,0	87,7	75,9	72,7	82,5	54,0	45,8	59,9
Činn. v oblasti nemovitostí; VaV	74,0	75,4	64,4	66,4	66,6	58,4	31,1	32,2	34,4
Činn. v oblasti výp. tech.	84,8	85,9	80,6	80,2	79,1	76,4	37,8	45,6	50,2
Ostatní podnikatelské činn.	70,8	71,6	77,9	61,1	65,8	74,0	27,3	36,9	43,3
Audiovizuální činnosti	86,0	78,8	75,0	74,8	71,3	73,7	39,2	56,9	44,3
Kult., sport.a ostatní rekr. činn.	76,1	70,9	70,4	70,1	64,6	65,2	41,6	42,1	28,6
Ostatní činnosti	52,2	46,4	54,9	42,4	42,1	51,8	23,2	23,0	29,5

Větší jak pětiprocentní meziroční navýšení % podniků využívajících ICT ke komunikaci s orgány VS jsou zvýrazněny v tabulce č. 4. K navýšení podílu podniků využívajících ICT k vyhledávání informací a stahování formulářů došlo zejména z roku 2007 na rok 2008. K výraznějšímu navýšení používání ICT k on-line vyplnění formulářů došlo v roce 2007 ve většině ekonomických činností.

Tabulka 5 - Meziroční změna podílu podniků dle ekonomických činností v letech 2006-2008

<i>Ekonomická činnost/Rok</i>	Meziroční změna využívání ICT k:					
	vyhledávání informací		stahování formulářů		on-line vyplnění formulářů	
	2007/2006	2008/2007	2007/2006	2008/2007	2007/2006	2008/2007
Zpracovatelský průmysl	-2,2%	5,4%	-3,3%	9,6%	9,2%	6,5%
Výr. a rozvod el., plynu a vody	-1,0%	-6,5%	2,1%	-5,7%	11,6%	-12,0%
Stavebnictví	-7,2%	-3,9%	-3,4%	2,4%	17,8%	-12,7%
Prodej a oprava motorových voz.	1,2%	-5,3%	-1,1%	-2,7%	7,8%	4,5%
Velkoobchod	-8,5%	-9,1%	-7,7%	-5,5%	-5,1%	3,5%
Maloobchod	-1,8%	9,6%	-3,3%	9,9%	-8,1%	14,1%
Ubytování	-5,2%	-0,5%	-5,5%	0,6%	0,5%	-13,5%
Doprava a skladování	1,3%	-10,9%	0,2%	-8,2%	1,1%	2,2%
Pošta a telekomunikace	1,9%	-7,7%	-1,4%	-2,2%	-1,0%	0,9%
Peněžnictví a pojištnictví	0,8%	6,3%	4,7%	8,1%	9,6%	6,4%
Činn. v oblasti nemovitostí; VaV	-1,5%	-8,6%	-3,9%	-4,2%	5,8%	-5,6%
Činn. v oblasti výp. tech.	-4,2%	-2,9%	-4,6%	1,8%	4,2%	2,8%
Ostatní podnikatelské činn.	-4,0%	10,4%	-9,0%	13,3%	-8,6%	6,7%
Audiovizuální činnosti	5,3%	-16,6%	7,5%	-14,2%	7,8%	-10,1%
Kult., sport.a ostatní rekr. činn.	3,3%	-8,8%	0,3%	-1,0%	2,2%	0,5%
Ostatní činnosti	-5,7%	8,5%	-0,3%	9,7%	-0,2%	6,4%

4.1.2. Využití ICT v České republice s porovnáním se státy EU

Z obrázku č. 6 je zřetelné, že nejvíce je internet ve vztahu k veřejné správě využíván ve Finsku – celých 95,4 % podniků. Česká republika je využitím internetu nad průměrem států EU 27. V roce 2009 je vidět pokles ve využití internetu ve vztahu k veřejné správě v České republice – tento pokles je třeba dle ČSÚ brát obezřetně, neboť v roce 2009 došlo k přechodu na novou mezinárodní klasifikaci ekonomických činností.

Nejméně je internet využíván podniky v Rumunsku – v roce 2009 pouze 41,1 % podniků využívá internet ve vztahu k veřejné správě.

Obrázek 7 - Využití IT podniky ve vztahu k veřejné správě v jednotlivých zemích EU v letech 2003-2009

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Belgie	.	60,0%	61,5%	59,3%	51,2%	68,8%	.
Bulharsko	.	37,7%	32,4%	45,9%	45,2%	58,1%	58,5%
Česko	.	74,7%	78,9%	75,6%	73,3%	72,6%	65,5%
Dánsko	74,7%	84,6%	86,9%	87,3%	88,4%	89,9%	89,8%
Estonsko	.	83,9%	69,9%	69,1%	75,5%	77,2%	78,5%
EU15	.	50,2%	55,8%	63,8%	66,5%	69,7%	71,8%
EU27	.	51,3%	56,7%	62,7%	65,2%	68,0%	69,9%
Finsko	88,9%	90,8%	91,3%	92,8%	93,8%	94,7%	95,4%
Francie	.	.	.	65,8%	69,1%	73,5%	73,2%
Irsko	.	69,3%	76,1%	84,4%	88,5%	90,6%	84,0%
Itálie	.	65,0%	72,6%	86,5%	83,6%	81,8%	80,9%
Kypr	.	35,3%	39,5%	44,3%	53,7%	64,9%	67,5%
Litva	.	64,7%	71,8%	76,1%	76,2%	86,1%	90,3%
Lotyšsko	.	40,5%	35,2%	39,9%	44,7%	55,1%	62,3%
Lucembursko	64,8%	71,5%	.	82,7%	85,4%	89,9%	87,4%
Maďarsko	.	34,7%	.	44,9%	55,5%	60,1%	66,0%
Malta	.	.	68,3%	67,4%	76,6%	74,3%	76,4%
Německo	35,4%	36,3%	43,6%	49,0%	55,6%	56,1%	63,3%
Nizozemsko	41,0%	46,7%	56,9%	69,7%	81,5%	84,7%	82,0%
Polsko	.	73,8%	64,1%	60,9%	63,5%	67,9%	60,6%
Portugalsko	.	57,2%	57,9%	60,3%	72,3%	74,5%	75,2%
Rakousko	81,1%	74,3%	75,2%	81,3%	80,7%	80,4%	77,0%
Rumunsko	.	30,9%	.	38,8%	41,7%	38,8%	41,1%
Řecko	.	77,2%	81,3%	84,5%	82,1%	.	78,0%
Slovensko	.	47,1%	56,6%	77,2%	84,6%	87,9%	91,5%
Slovinsko	.	47,0%	72,1%	74,5%	83,2%	88,4%	88,0%
Spojené království	.	34,5%	38,8%	52,5%	53,7%	63,9%	65,4%
Španělsko	43,5%	50,4%	55,2%	58,1%	58,1%	63,6%	63,6%
Švédsko	.	91,8%	79,6%	80,1%	79,1%	77,5%	85,7%
Chorvatsko	51,4%	57,2%	61,0%
Island	97,4%	.	.	94,6%	.	90,8%	.
Norsko	64,8%	68,7%	83,5%	74,1%	71,5%	76,0%	81,0%

Pozn. Z důvodu přechodu na novou mezinárodní klasifikaci ekonomických činností NACE Rev. 2 (v ČR známá jako CZ-NACE) nejsou hodnoty za leden 2009 plně srovnatelné s hodnotami předchozích období, které jsou založené na klasifikaci NACE Rev. 1.1 (v ČR známá

Zdroj: Eurostat a vlastní dopočty ČSÚ

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/podnikatelsky_sektor

4.2. Vyhodnocení dotazníků spokojenosti jednotlivých uživatelů

Další oblastí průzkumu byla spokojenost jednotlivých uživatelů elektronické výměny dat podniků a státní správy, a to jak pracovníků státní a veřejné správy tak i zaměstnanců soukromých podniků.

Tento průzkum byl zpracován na základě dotazníkové metody, kdy bylo rozesláno 60 dotazníků, z toho polovina do různých typů úřadů a druhá polovina do soukromých firem různých velikostí a zaměření. Oba vzory dotazníků jsou uvedené v příloze.

Úspěšnost vrácení těchto dotazníků byla uspokojivá v oblasti státní a veřejné správy, kdy se vrátilo 19 doplněných dotazníků, tedy zhruba očekávatelných 63%. U soukromých firem byla úspěšnost o poznání horší – ze 30 odeslaných dotazníků byly doplněny a vráceny pouze 2, tedy procentuální úspěšnost pouhých 6,67%.

4.2.1. Vyhodnocení dotazníků spokojenosti pracovníků státní a veřejné správy

Dotazníky byly rozeslány mezi stejný počet městských, krajských, finančních a celních úřadů, úřadů práce a pracovišť České správy sociálního zabezpečení. Z každého typu úřadu a ostatních pracovišť bylo náhodně vybráno 5 poboček.

Nejúspěšnější bylo dotazování na městských úřadech, kdy se vrátily všechny odeslané dotazníky, dále pak krajské úřady se čtyřmi vrácenými dotazníky. Z finančních a celních úřadů a z poboček České správy sociálního zabezpečení se vrátilo shodně po třech doplněných dotaznicích a z úřadů práce se vrátil z jediné pobočky.

Obecně lze konstatovat, že hlavním důvodem využívání elektronické výměny dat je jednak zákonná povinnost zejména v oblasti datových schránek, ale uživatelé velice kladně hodnotí rychlost této oblasti elektronické komunikace a také výraznou úsporu nákladů.

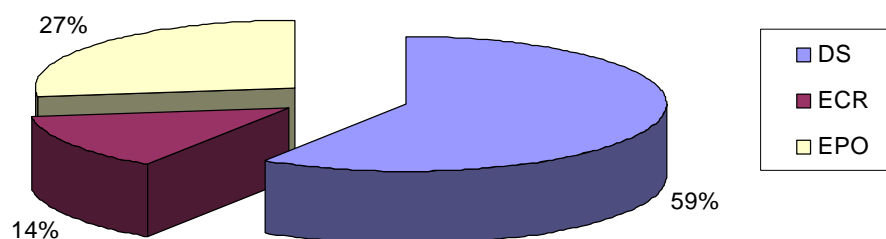
Dále lze konstatovat, že v jednotlivých úřadech jsou preference, oblast využití i spokojenost uživatelů víceméně shodná.

Nejvíce zastoupená oblast elektronicky přijatých dokumentů

Na otázku „V jaké oblasti registrujete největší počet elektronicky přijatých dokumentů?“ bylo největší zastoupení v oblasti datových schránek (DS), z 19 respondentů uvedlo tuto možnost 13, tuto oblast shledávají jako nejvíce zastoupenou ve všech typech úřadů s výjimkou celních úřadů. U těch je pochopitelně nejvíce zastoupená oblast elektronického celního řízení (ECR). Tuto možnost napsali zástupci všech třech celních úřadů. Třetí zastoupenou oblastí je možnost elektronického podání (EPO), kdy tuto oblast uvedlo celkem 6 pracovníků a sice z České správy sociálního zabezpečení, finančních a krajských úřadů.

Graf 7 - Největší oblast zastoupení elektronicky přijatých dokumentů

Největší oblast zastoupení elektronicky přijatých dokumentů



Největší přednosti elektronicky přijatých dokumentů

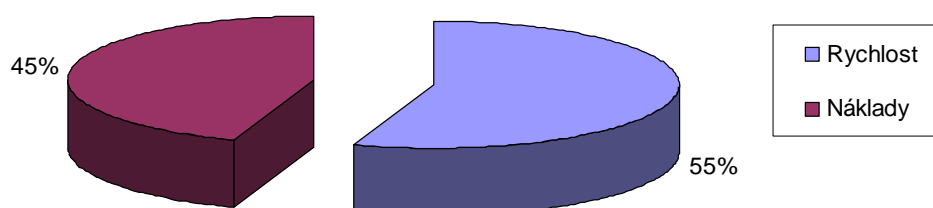
Jako největší přednost elektronicky přijatých dokumentů je hodnocena rychlost celého procesu a dále úspora nákladů.

Jako největší přínos ohodnotilo rychlost 16 respondentů, z toho 6 uvedlo pouze rychlost a 10 uvedlo rychlost společně s úsporou nákladů. Samotné náklady pak zhodnotili jako největší přednost 3 z dotazovaných pracovníků.

Toto není nikterak překvapivý údaj, úspora času je evidentní a s tím je spojená i úspora nákladů. Fakt, že jsou náklady zmíněné spíše jako doplňkový faktor je dáno zřejmě tím, že úředníci nejsou natolik zainteresovaní na úspoře nákladů. To je rozdíl oproti soukromým firmám, kde se klade na úspory větší důraz.

Graf 8 - Největší přednosti elektronické výměny dokumentů

Největší přednosti elektronické výměny dokumentů



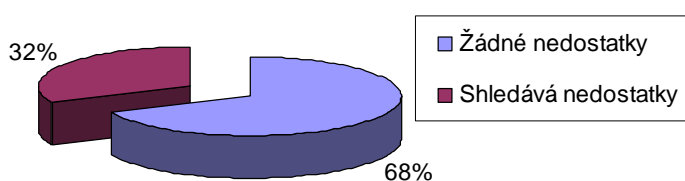
Největší nedostatky elektronické výměny dat

Na otázku „Jaké shledáváte největší nedostatky elektronické výměny dat mezi podniky a státní správou?“ odpovědělo 13 dotázaných respondentů, že žádné. Tento výsledek je zřejmě dáno tím, že dotazovaní úředníci neměli zájem nad dotazníkem trávit mnoho času, jelikož z praxe na Městském úřadu v Soběslavi vím, že uživatelé mají např. k systému datových schránek a spisové služby připomínky.

Nedostatky ostatně shledává i 6 z dotazovaných respondentů. Hlavní nedostatky se dají shrnout do tří oblastí: technická, obsahová a uživatelská, a to jak z řad úředníků, tak i občanů a podniků. Technické nedostatky v podobě výpadků sítě hodnotil jeden z dotazovaných finančních úřadů. Zbylé dva finanční úřady jako hlavní nedostatek hodnotily možnost odeslání dokumentů, který je vyplněn nesprávně, resp. obsahuje nesrovnalosti. Jeden krajský a jeden městský úřad hodnotil nedostatky na straně uživatelů, a sice že fyzické osoby nemusí mít schránku zřízenou, případně právnické osoby, které sice musí mít dle zákona datovou schránku zřízenou, ale nepoužívají ji. Dále byl zmíněn případ, kdy byla datová zpráva doručena jiné osobně.

Graf 9 – Vnímání nedostatků elektronické výměny dokumentů

Nedostatky elektronické výměny dokumentů



Přínos elektronické výměny dat podniků a státní správy

Možnost elektronické výměny dat mezi podniky a státní správou hodnotí jako přínosnou 18 z dotazovaných úředníků, v dotazníku z Krajského úřadu Jihočeského kraje bylo uvedeno, že by tento systém vyžadoval úpravy. Bohužel již nebylo blíže specifikované, o jaké úpravy by se mělo jednat a tyto informace se nepodařilo sehnat.

Hlavní důvody využívání elektronické výměny dat podniků a státní správy

Otázka číslo 5 měla zjistit, jaké jsou podle úředníků hlavní důvody využívání elektronické výměny dat a to z obou stran, tedy jak úředníků, tak podniků. Zde se všichni dotazovaní shodli, že těmito důvody jsou rychlost, úspora času a nákladů, pohodlnější způsob podání dokumentů a také zákonná povinnost.

Je tedy zřejmé, že tyto důvody se shodují s obecnými přednostmi celého systému a stejně tak ho vnímají jednotliví uživatelé.

Nedostatky systému dle uživatelů

Poslední otázka dotazníku se týkala připomínek uživatelů k celému systému elektronické výměny dat a případných uživatelských návrhů ke zlepšení systému.

Zde byli opět úředníci víceméně jednomyslní, jelikož 17 z dotazovaných neuvedlo žádnou připomínku ani návrh.

Návrhy měli 2 úředníci z finančních úřadů, kteří v otázce č. 3 uvedli nedostatek v podobě možnosti odeslání formulářů s chybami a nedostatky. Přáli by si tedy zavedení takových kontrolních systémů, aby nebylo možné nesprávně vyplněné formuláře odeslat.

4.2.2. Vyhodnocení dotazníků spokojenosti pracovníků soukromých firem

Jak již bylo napsáno na začátku kapitoly, dotazníky ze soukromých podniků byly doplněny pouze dva. Dotazníky byly rozeslány do 30 firem ze všech tří sektorů ekonomiky, tedy zpracovatelské podniky, podniky výrobní i podniky terciárního sektoru. Všechny sektory byly zastoupené stejným počtem, tedy 10 náhodně vybraných firem za každé odvětví. Podniky byly vybírány i s důrazem na rozdílnou velikost, z každého kraje byly vybrány dvě firmy, pouze z Jihočeského kraje a z Hlavního města Prahy byly vybrány podniky tři. Byly zastoupeny podniky zemědělské, potravinářské, výrobní, strojírenské, obchodní, podniky z oboru bankovníctví a pojišťovnictví a pod.

Ze všech dotazovaných odpověděli pouze zástupci automobilky Tatra a z telekomunikační společnosti Telefónica O2 Czech Republic.

Nejvyužívanější oblast elektronické výměny dat se státní správou

Společnosti shodně využívají nejvíce informační systém datových schránek, specializovaná oddělení společnosti Telefónica O2 navíc používají elektronická podání různého druhu.

Hlavní důvody využívání elektronické výměny dat se státní správou

Důvody využívání této možnosti elektronické komunikace jsou zákonná povinnost u společnosti Tatra, ve druhém podniku je pak hlavním důvodem využívání elektronické výměny dat se státní správou rychlost celého systému a nízké náklady na odeslání dokumentu.

Největší přednosti elektronické výměny dat se státní správou

Zástupci obou společností se shodují, že největší předností tohoto systému je rychlost výměny dokumentů. Z telekomunikační společnosti navíc dodávají, že je pro ně systém přínosný i v oblasti archivace dokumentů, jelikož jsou datové zprávy distribuovány v systému spisové služby, je tedy přehled o všech dokumentech a jejich stavu zpracování. Dokumenty se pak snadno dohledávají.

Největší nedostatky elektronické výměny dat se státní správou

Pro společnost Tatra je největším nedostatkem celkový nárůst administrativy. Telefónica O2 shledává nedostatky především v nejednoznačném právním náhledu na zprávy zaslané datovou schránkou a problémy s časovými razítky a následnými konverzemi do listinné podoby.

Kritika v oblasti časových razítek a elektronických podpisů je na místě. Je-li elektronický dokument opatřen časovým razítkem, je platnost tohoto razítka jeden rok. Po uplynutí této doby není možné zaručit nezměněnou podobu dokumentu. Pro archivaci dokumentů, které vyžadují elektronický podpis či časové razítko, by tedy bylo potřebné umožnit neomezenou dobu platnosti zabezpečovacích prvků. V současné době je tedy archivace takových dokumentů možná pouze v listinné podobě.

5. Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce byla analýza aktuálního využívání elektronické výměny dat mezi podniky a orgány státní a veřejné správy. Obecně došlo k nárůstu využívání internetu mezi firmami a státní správou. Využívání tohoto systému je však do značné míry závislé na velikosti podniku. To se týká celého oboru využívání ICT a internetu podniků ve vztahu k veřejné správě. Zatímco u malých podniků tuto možnost nevyužívá 13% podniků, u středních jsou to 3% firem a z velkých podniků nevyužívá internet ve vztahu k veřejné správě pouze 1%.

Hlavními obory využívání elektronické výměny dat je stále stahování formulářů a získávání informací. V této oblasti využívá internet více jak 80% firem. On-line vyplňování formulářů pak využívá více jak polovina firem. Ve všech směrech je to tedy meziroční nárůst o více než pětinu uživatelů.

Relativní novinkou je pak Informační systém datových schránek. Tento projekt si klade za cíl snížení administrativní náročnosti a nákladů na doručování dokumentů v listinné podobě a také zrychlení výměny dokumentů. S jistotou lze říci, že je tento projekt úspěšný. Zavedení a spuštění systému proběhlo bez větších problémů a uspořené prostředky lze počítat v řádech stamiliónů korun. To dokládá i skutečnost, že orgány veřejné moci odeslaly více než 33 milionů datových zpráv.

Na druhou stranu je nutné poukázat na obavy a stížnosti uživatelů. Zejména pak z řad úředníků. Je pravdou, že v počátcích systému datových schránek nebyla jejich pozice mnohdy jednoduchá. Obzvláště ti starší, kteří mají nižší znalosti v oblasti ICT, byli postaveni před nelehký úkol. Jelikož na zaškolení a zvládnutí orientace měli podle mnohých relativně málo času. Nicméně nyní je možné konstatovat, že po překonání prvotních obav je i tato skupina spokojenými uživateli datových schránek.

V dotaznících spokojenosti se objevily názory, že v důsledku zavedení datových schránek zaznamenali úředníci nárůst administrativy. Toto tvrzení je potřeba vysvětlit, jelikož odporuje jednomu z cílů datových schránek – snížení administrativní náročnosti výměny dokumentů. Před zavedením datových schránek bylo možné doručování dokumentů pouze v listinné podobě, buď poštou, nebo osobně. Tyto dokumenty se většinou shromažďovaly na podatelně úřadu, odkud byly následně rozděleny jednotlivým úředníkům. Datovou zprávu z datové schránky většinou přijímají také zaměstnanci na podatelních úřadů. Ovšem datovou zprávu

nestačí pouze předat odpovědnému úředníkovi – je nutné ji zaznamenat a zaevidovat. V tomto směru je oprávněný názor, že došlo k navýšení administrativy, ale je nutné dodat, že pouze v oblasti přijímání datových zpráv, jinak systém jako celek je výrazně jednodušší než papírová forma dokumentů.

Další velice užitečnou novinkou je systém elektronického celního řízení. V dnešní době, kdy se spousta firem zabývá vývozem a dovozem zboží, znamená tento systém nenahraditelného pomocníka. Díky tomuto systému se celý systém vývozu a dovozu zboží neuvěřitelně zrychlil, zaměstnanci firem už nemusí čekat ve frontách na celních úřadech a úředníci je nemusí odbavovat. Navíc v systému zjednodušeného celního řízení, který je jakousi odměnou pro firmy, které nemají dlouhodobě problémy v celním řízení, není zapotřebí zboží fyzicky na celnici dopravovat – firmy pouze vyplní celní prohlášení a deklaraci pomocí on-line formuláře, proclívané zboží se fyzicky doručuje ke kontrole na celnici pouze v případě náhodné kontroly.

Závěrem lze tedy konstatovat, že elektronická výměna dat podniků a orgánů státní a veřejné správy je jednoznačným přínosem pro všechny uživatele. Díky všem možnostem doručování dokumentů, podávání žádostí, on-line vyplňování formulářů, systémům registrů a podobně se šetří nemalé finanční prostředky, čas pracovníků a dochází tak k výraznému zefektivnění pracovních procesů spojených s komunikací mezi podniky a úřady. Počet uživatelů ve všech směrech roste a roste i počet využívaných služeb.

I nadále zůstává toto téma aktuální a bylo by velice zajímavé se k němu po čase vrátit a zjistit, jakých změn jednotlivé systémy doznaly a jak se vyvíjí spokojenost jednotlivých uživatelů.

6. Seznam použité literatury

- [1] GÁLA, Libor, POUR, Jan a TOMAN, Prokop. Podniková informatika. Praha: Grada, 2006. 484 s.
- [2] POSPÍŠILOVÁ, Marie, MEJZLÍK, Ladislav, VELECHOVSKÁ, Lenka. Počítačem integrované řízení podniku. Praha: Bova Polygon, 2008, 244 s.
- [3] KOCOUREK, Jan. Elektronická komunikace malých a středních podniků s orgány státní správy. Praha, 2008. 38 s. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita v Praze.
- [4] Informační portál EDI <http://edizone.cz/>
- [5] Portál veřejné správy České republiky. <http://portal.gov.cz/>
- [6] Ministerstvo vnitra České republiky , <http://mvcr.cz/>
- [7] SCM (Supply Chain Management) [online]. [cit. 2011-02-05]. Dostupné z: <http://managementmania.com/index.php/component/content/article/39-ostatni/398-scm>
- [8] REICHEL, David. Jak na elektronickou výměnu dat, Brno: CCV Informační systémy, 2009, 19 s.
- [9] Návrh národních priorit v oblasti ICT vzdělávání [online]. [cit. 2011-03-08]. Dostupné z: http://www.andromedia.cz/sites/default/files/editor/dokumenty/navrh_narodnich_priorit_v_oblasti_ict_vzdelavani.pdf
- [10] Datové schránky – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2011-02-19]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/datove-schranky.aspx>
- [11] Datové schránky: O datových schránkách [online]. [cit. 2011-02-19]. Dostupné z: <http://www.datoveschranky.info/o-datovych-schrankach-text/>
- [12] Datové schránky po roce – Další rozvoj datových schránek – Jaroslav Chýlek [online]. [cit. 2011-02-19]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/datove-schranky-po-roce-jaroslav-chylek-pdf.aspx
- [13] Elektronická výměna dat (Portál farmáře, eAGRI) [online]. [cit. 2011-01-23]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/farmar/elektronicka-vymena-dat/>
- [14] Elektronické celní deklarace přenáší ECR brána na platformě Microsoft [online]. [cit. 2011-01-23]. Dostupné z: www.microsoft.com/cze/casestudies/ecr.msp

- [15] Celní správa České republiky <http://www.celnisprava.cz/>
- [16] Využívání ICT ve vztahu k veřejné správě / ČSÚ [online]. [cit. 2011-01-23].
Dostupné z:
http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vyuzivani_ict_ve_vztahu_k_verejne_sprave

7. Přílohy

1. Dotazník spokojenosti uživatelů elektronické výměny dat firem se státní správou z řad zaměstnanců státní a veřejné správy
2. Dotazník spokojenosti uživatelů elektronické výměny dat firem se státní správou z řad zaměstnanců soukromých firem
3. Přehled datových služeb poskytovaných portálem farmáře www.eagri.cz

Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta
Katedra informačních technologií



Dotazník k diplomové práci na téma:

„Elektronická výměna dat podniků se státní správou“

Tento dotazník si klade za cíl zjistit spokojenost jednotlivých uživatelů elektronické výměny dat podniků se státní správou a následně porovnat spokojenost zástupců soukromých firem s pracovníky veřejné správy.

Bc. Jan Kocourek

Název organizace:

Vaše pozice v organizaci:

- 1) V jaké oblasti registrujete největší počet elektronicky přijatých dokumentů?
(např.: datové schránky, elektronické celní řízení, elektronická podání, apod.)

- 2) V čem shledáváte největší přednosti elektronické výměny dat mezi podniky a státní správou?

- 3) Jaké shledáváte největší nedostatky elektronické výměny dat mezi podniky a státní správou?

- 4) Je pro Vás možnost elektronické výměny dat mezi podniky a státní správou přínosná?

- 5) Jaké jsou, podle Vaše názoru, hlavní důvody využívání této možnosti?

- 6) Máte nějaké připomínky a návrhy ke zlepšení tohoto systému, chybí Vám nějaká možnost?

Česká zemědělská univerzita v Praze
Provozně ekonomická fakulta
Katedra informačních technologií



Dotazník k diplomové práci na téma:

„Elektronická výměna dat podniků se státní správou“

Tento dotazník si klade za cíl zjistit spokojenost jednotlivých uživatelů elektronické výměny dat podniků se státní správou a následně porovnat spokojenost zástupců soukromých firem s pracovníky veřejné správy.

Bc. Jan Kocourek

Název společnosti:

Vaše pozice ve společnosti:

1) Využíváte možnost elektronické výměny dat se státní správou?

pokud ANO, prosím pokračujte v dotazníku

pokud NE, odešlete prosím dotazník s vyplněnou hlavičkou zpět. Děkuji

2) V jaké oblasti nejvíce využíváte možnost elektronické výměny dat se státní správou?

(např.: datové schránky, elektronické celní řízení, elektronická podání, stahování dokumentů apod.)

3) Jaké jsou Vaše hlavní důvody využívání této možnosti?

4) V čem shledáváte největší přednosti elektronické výměny dat se státní správou?

5) Jaké shledáváte největší nedostatky elektronické výměny dat se státní správou?

6) Máte nějaké připomínky a návrhy ke zlepšení tohoto systému, chybí Vám nějaká možnost?

Přehled datových služeb poskytovaných portálem farmáře

www.eagri.cz

LPIS - Registr půdy

Service ID	Název služby, popis	Verze	Typ
LPI_GPL01A	Číselník plodin (GET_CISELNIK_PLODIN) služba pro získání aktuálního stavu číselníku plodin z registru LPIS	01A	BA
LPI_GPL01B	Číselník plodin (GET_CISELNIK_PLODIN) služba poskytuje číselník plodin (rozšířená verze oproti LPI_GPL01A – viz dokumentace)	01B	BA
LPI_GCL01A	Změny v LPIS (GET_CHANGE_LPIS) služba pro získání změn v registru LPIS	01A	BA
LPI_GNS01A	Číselník hnojiv (GET_NITRATOVA_SMERNICE) služba pro získání aktuálního stavu číselníku hnojiv (pro oblast NS)	01A	BA
LPI_GHN01A	Číselník hnojiv (GET_CIS_HNOJIV) služba pro získání aktuálního stavu číselníku hnojiv	01A	BA
LPI_GHN01B	Číselník hnojiv (GET_CIS_HNOJIV) služba poskytuje číselník hnojiv (rozšířená verze oproti LPI_GHN01A – viz dokumentace)	01B	BA
LPI_HP01A	Historie půdních bloků (GET_PB_HISTORY) služba pro stažení historie půdních bloků	01A	PF
LPI_HP01B	Historie půdních bloků (GET_PB_HISTORY) služba pro stažení historie půdních bloků - verze B - rozšířená	01B	PF
LPI_HP01C	Historie půdních bloků (GET_PB_HISTORY) služba pro stažení historie půdních bloků - verze C	01C	PF
LPI_HP01D	Historie půdních bloků (GET_PB_HISTORY) služba pro stažení historie půdních bloků - verze D	01D	PF
LPI_AEO01A	AEO závazky (GET_AEO_ZAVAZKY) služba pro zjištění dat o AEO závazcích	01A	PF
LPI_AEO01B	AEO závazky (GET_AEO_ZAVAZKY) služba pro zjištění dat o AEO závazcích - verze B - rozšířená	01B	PF
LPI_AZP01A	AZP (GET_AZP) služba pro stažení výsledků AZP	01A	PF
LPI_AZP01B	AZP – verze B (GET_AZP-B) služba pro stažení výsledků AZP – rozšířená o „druh půdy“	01B	PF
LPI_GKN01A	GET_KN Služba vrací údaje o parcelách KN včetně historie parcel KN na daném území od data zahájení historizace v LPIS	01A	PF

IZR - Registr zvířat

Service ID	Název služby, popis	Verze	Typ
IZR_GAZ01A	Aktuálně chovaná zvířata (GET_AKTUAL_ZVIRATA) služba pro získání dat o individuálně evidovaných zvířatech	01A	PF
IZR_GCZ01A	Číselník zvířat (GET_CISELNIK_ZVIRAT) služba pro získání číselníku zvířat	01A	BA
IZR_KMD02A	Krmné dny - detail (KRMNE_DNY_DETAIL) služba pro získání přehledu krmných dnů ...	02A	PF
IZR_CHIZZ01A	Chybníky (CHYBNIKY_INDIVIDUALNE_ZNACENYCH_ZVIRAT) služba pro poskytování elektronických verzí chybníků	01A	PF
IZR_CHIZZ01B	Chybníky (CHYBNIKY_INDIVIDUALNE_ZNACENYCH_ZVIRAT) služba pro poskytování elektronických verzí chybníků - verze B	01B	PF
IZR_CKD01A	Číselník kategorie zvířat pro krmné dny Služba poskytuje číselník kategorie zvířat pro krmné dny	01A	BA
IZR_HPBO1A	Hlášení a pohyby zvířat – Běžci Služba umožňuje stažení všech nahlášených pohybů a hlášení k danému zvířeti – kategorie BEZ (Běžci)	01A	PF
IZR_HPK01A	Hlášení a pohyby zvířat – Kozy Služba umožňuje stažení všech nahlášených pohybů a hlášení k danému zvířeti – kategorie KOZ (kozy)	01A	PF
IZR_HPO01A	Hlášení a pohyby zvířat – Ovce Služba umožňuje stažení všech nahlášených pohybů a hlášení k danému zvířeti – kategorie OVC (Ovce)	01A	PF
IZR_HPT01A	Hlášení a pohyby zvířat – Tuři Služba umožňuje stažení všech nahlášených pohybů a hlášení k danému zvířeti – kategorie TUR (Tuři)	01A	PF
IZR_OUZ01A	Objednané ušní známky Služba poskytuje seznam objednaných nových ušních známek za jednotlivé provozovny pro daný subjekt	01A	PF
IZR_OZB01A	Ověřování a zasílání hlášení - Běžci Služba umožňuje ověřování validity hlášení a zasílání nových hlášení pro druh BEZ (běžci)	01A	PF
IZR_OZK01A	Ověřování a zasílání hlášení - Kozy Služba umožňuje ověřování validity hlášení a zasílání nových hlášení pro druh KOZ (kozy)	01A	PF
IZR_OZO01A	Ověřování a zasílání hlášení - Ovce Služba umožňuje ověřování validity hlášení a zasílání nových hlášení pro druh OVC (ovce)	01A	PF
IZR_OZT01A	Ověřování a zasílání hlášení - Tuři Služba umožňuje ověřování validity hlášení a zasílání nových hlášení pro druh TUR (Tuři)	01A	PF

EPH – evidence přípravků a hnojiv

Service ID	Název služby, popis	Verze	Typ
EPH_GSO0 1A	Číselník škodlivých organismů (GET_CISELNIK_SO) služba pro získání aktuálního stavu číselníku škodlivých organismů	01A	BA
EPH_GSO0 1B	Číselník škodlivých organismů (GET_CISELNIK_SO) služba pro získání aktuálního stavu číselníku škodlivých organismů - verze B	01B	BA
EPH_STP01 A	Statistiky – přípravky na ochranu rostlin služba pro předávání agregovaného osevního postupu a spotřeby přípravků na ochranu rostlin	01A	PF
EPH_GCP0 1A	Číselník přípravků (GET_CISELNIK_PRIPRAVKU) služba předává rozšířený číselník POR v EPH uživatelům lokálních zemědělských SW	01A	BA
EPH_GCP0 1B	Číselník přípravků (GET_CISELNIK_PRIPRAVKU_ROZSIRENY) služba pro získání aktuálního stavu (rozšířeného) číselníku přípravků	01B	BA
EPH_IMP01 A	EPH_IMPORT Služba pro import evidence aplikací hnojiv a POR	01A	PF

RVI - Registr vinic

Service ID	Název služby, popis	Verze	Typ
RVI_GCV01 A	Číselník vinic (GET_CISELNIK_VINICE) služba pro získání aktuálního stavu číselníku vinic	01A	BA
RVI_GCV01B	Číselník vinic (GET_CISELNIK_VINICE) služba pro získání aktuálního stavu číselníku vinic - verze B - rozšířená	01B	BA
RVI_GRV01 A	Data o vinicích (GET_REGISTR_VINIC / GET_DATA_VINICE) služba pro získání aktuálních dat o vlastních vinicích	01A	PF
RVI_PVH01A	Výkup hroznů (PODPORA_VYKUPU_HROZNU) Služba pro podporu výkupu hroznů	01A	PF
RVI_PZA01A	Podání prohlášení o zásobách služba pro podání prohlášení o zásobách	01A	PF
RVI_PSK01A	Prohlášení o sklizni (PROHL_SKLIZEN) služba umožňuje podávat prohlášení o sklizni z lokálních SW	01A	PF
RVI_PPR01A	Prohlášení o produkci (PROHL_PRODUKCE) služba umožňuje podávat prohlášení o produkci z lokálních SW	01A	PF

RCH – Registr chmelnic

Service ID	Název služby, popis	Verze	Typ
RCH_GCC01A	Číselník chmelnic (GET_CISELNIK_CHMELNIC) služba pro získání aktuálního stavu číselníků chmelnic	01A	BA
RCH_GCH01A	Chmelnice (GET_CHMELNICE) služba pro získání aktuálního seznamu registrovaných chmelnic pro zadaný subjekt	01A	PF
RCH_GST01A	Štítky (GET_STITKY) služba pro získání vydaných štítků pěstitelům pro certifikaci	01A	PF
RCH_PHL01A	Hlášení (PUT_HLASENI_CHMELNICE) služba zabezpečuje předání dat z lokálního SW do Registru chmelnic	01A	PF

SZR – Společný zemědělský registr

Service ID	Název služby, popis	Verze	Typ
SZR_CIS01A	Číselníky služba pro získání aktuálního stavu číselníků UIR a číselníku KÚ	01A	BA

VÚZT - Výzkumný ústav zemědělské techniky

Service ID	Název služby, popis	Verze	Typ
EPO_RHN01A	Racionální Hnojení Služba na základě plodiny, požadovaného výnosu, údajů z AZZP, informací o posledním hnojení a nepovinného seznamu obvykle používaných hnojiv vrací návrh optimálního hnojení	01A	BA

OOS – ÚKZÚZ – Odbor osiv a sadby

Service ID	Název služby, popis	Verze	Typ ¹
OOS_GVP01A	Výsledky přehlídek porostů služba pro získávání výsledků přehlídek porostů z IS OOS	01A	PF
OOS_ZUP01A	Žádost o uznání porostu služba slouží k zasílání datové zprávy obsahující žádost o uznání množitelského porostu do IS OOS	01A	PF

RHN - Registr hnojiv

Service ID	Název služby, popis	Verze	Typ ¹
RHN_GHN01A	Číselník hnojiv (GET_CIS_HNOJIV) služba pro získání aktuálního stavu číselníku hnojiv	01A	BA